

**R. P. Sebast. Izqvierdo Alcarazensis Soc. Iesv, svpremis
Inqvisitionis Senatvs Censoris, Et Olim Complvti SS.
Theologiæ Professoris. Pharvs Scientiarvm**

Izquierdo, Sebastián

Lugduni, 1659

Quæst. 1. Quid sit status rerum existentialis, quid status quiditatius, seu
objectus, quid status conditionatus, quid absolutus, & quotuplex.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95620](#)

existentialia, ut à formalitate, ab statu existentiali non praefindentes, nimirum cùm iudicamus de rebus existere, quod cognoscentes intuitu p̄fāre nequeunt: veritas enim obiectiva correspondens his verbis, *Petrus existit*, composita est apud nos ex duplice formalitate obiective praefixa, ex essentia scilicet Petri, & existentiali eius, apud illos verò minime; sed ipsa est simplex entitas Petri existens, sicuti est à parte rei. Imò verò quotiescumque nos iudicamus de aliquo, quod existit, non possumus non obiectuè p̄scindere existentialiam à subiecto existenti, quantumvis ex parte ipsius subiecti exp̄sè existentialiam concipiamus. Sic cùm iudicamus, *existētia existit*; aut *existēns existit*. Existētia posita ex parte p̄dicati formalitas est ratione nostra distinguita ab existentiali posita ex parte subiecti, & ei superaddita; ob idque propositiones iste accidentales sunt de accidenti p̄dicibili metaphysico, vt pote, quarum p̄dicatum aliquid adiicit subiecto, iuxta doctrinam tradendam *infra d. 17.* Nec terreat te, quod iuxta hanc doctrinam progressus infinitus formalitatum videtur necessariò admittendus: nos enim libentes illum admittimus in formalitatibus trascendentibus, qualis est formalitas existentialia. Putamus enim connaturalissimum esse modo, quem iudicandi habemus, prorsusque immunem ab omni incommmodo, cùm syncategorematicè tantum, non item categorematicè sit infinitus; De quo non semel in sequentibus sermo redidit.

216 Hinc vnum colliges notandum. Si hæc proposi-
tio, *existēns est existēns*, sumatur in sensu quiditati-
o, ut sub ipsis terminis soleat, eam quidem existentiali-
am esse, & necessariæ veritatis, atque ita eius p̄di-
catum nihil subiecto adiicit, sed illud repetit, formalitasque proinde existentialia posita ex parte p̄di-
cati in concreto eadem est omnino, qua pariter posita est ex parte subiecti. Si verò dicta proposi-
tio in sensu existentiali sumatur, vt potest, ita quod huic
omnino æquualeat, que in tali sensu sumi solet, *existēns existit*; tunc quidem formalitas existentialia posita ex parte p̄dicati in concreto distinguita erit ab
ea, qua pariter posita est ex parte subiecti, & ei su-
peradiecta. Quo fieri, vt proposi-
tio, & sit accidentalis,
vt pote, cuius p̄dicatum aliquid adiicit subiecto, &
sit veritatis contingens, vt pote, quia existentialia crea-
ta, de quâ tractamus, accidens contingens censetur
subiecti existentialis, prout *sapientia proposita*. I. explicatum
est. Pariterque de similibus propositionibus philosophandum est; solerterque attendendum semper, an
propositio in sensu quiditatio; an in sensu existentiali sumatur: plerique enim possunt sumi in virtutibus,
iuxta intentionem proferentis; tametsi pauca sint dubi
i sensu, si termini iuxta communem vim, & non
aliter accipiuntur. Et cùm hæc proposi-
tio, *homo est existēns*, iuxta communem vim in sensu quiditati-
o sumitur, quo pacto necessariæ eternaque veritatis est. Nil tamen vetat sumi eam à proferente in
sensu existentiali, vt sensus sit, *homo existentialiter*,
sen in statu existentiali, & *rationaliter*; quo pacto con-
tingentia, temporariaque veritatis erit, & contrá veri-
tatem hæc proposi-
tio, *homo est existēns*, iuxta communem
terminorum vim, sensum existentiali habet,
de materiaque contingente subinde est. Si tamen
velit illam proferens, vt sit eius sensus, *homo existens*
ex conceptu suo obiectivo est existēns, sive idem cum
sua existentialia, sensum habebit quiditatum, atque
materiam necessariam; similiterque de similibus ra-
tiocinandis est.

DISPUTATIO X.

*De variis statibus entium, seu re-
rum atque adeò obiectorum
intellectus humani.*

A è disputatio, tametsi etiam bona ex parte sit metaphysica, proprius accedit nihilominus ad p̄fens propositum, ubi de obiectis intellectus humani, qua talibus potissimum agitur. Etenim status rerum dicitur imprimis rerum ille modus essendi earum, ratione cuius aliqua veritas obiectiva de ipsis scibilis, sive iudicabilis est. Vnde, quot fuerint rerum modi essendi diuersi, ratione quorum diuersae de eisdem veritates obiectiva scibiles, sive iudicabiles fuerint, totidem rerum status recensendi erunt; censi-
eri autem possunt hoc pačto. Primus est status esentia, seu quiditatis rerum, qui status earum quidatius, sive obiectuum appellatur. Secundus status existentialia, seu actualitatis rerum, qui non abs iure status earum existentialis dicetur. Vterque autem rursus aut est status absolutus, aut status conditionatus. Absolutus in quo vnumquodque aut est absolute id quod est, aut absolutè existit. Conditionatus in quo vnuquodq; aut est quod est, aut existit non absolute, sed sub cōditione aliqua, sive hypothesi. Præterea status absolutus, aut etiam conditionatus, quemque ille sit in statum determinatum, & vagum, sive diuinctorium diuidi potest. Determinatus est in quo res determinata aut est id, quod est, aut existit. Vagus in quo sub aliqua disunctione. Denique status existentialis, quicunque etiam sit, in statum p̄fentia, præteritionis, futurionisque diuiditur iuxta tres differentias temporis, presentis, præteriti, & futuri in quibus res potest existere. Igitur de omnibus hisce rerum statibus imprimis rerum statum etandum est.

QVÆSTIO I.

*Quid sit status rerum existentialis. Quid
status quiditatus, seu obiectus. Quid
status conditionatus. Quid absolutus, Et
quotuplex?*

C omplexor sub hac vna quæstione hos omnes status compendij causâ, tum quia ex mutuâ eorum comparatione melius vniuersisque quiditas innotescet; tum quia eorum aliqui aut confunduntur, pro eodemque reputantur apud Autatores; aut eodem prosus modo explicantur, sive con-
flituantur.

Statu existentiali rerum ille modus essendi est, quem habere dicuntur dum actualiter existunt existentialia reali. Quid autem sit res actualiter existere existentialia reali aut, in quo id consistat, adeò est ex terminis ipsis cunctis notissimum, vt amplius per clariores terminos explicare nec necessarium sit, nec possibile. Existunt quippe rerum realis, & actualis, prout ad hunc pertinet statum, sive

Disp. X. De variis statibus rerum. Quæst. I. 221

sue ipsum constituit, ex terminis primis, & notis suis, atque adeo indefinibilis est, iuxta doctrinam generalem definiendi tradendam disp. 25. vt supra etiam disp. 9. quæst. 1. notatum est. Itaque status existentialis rerum nihil est aliud ab ipsis rebus prout actualiter existentibus, in quo puncto Doctores omnes citra omnem controveriam conueniunt. Hæc dicta de statu existentiali absoluto, in quo illæ res esse dicuntur, que simpliciter, & ad solutæ, nullaque hypotheti facta existunt in aliquâ temporis differentia. Ad quemque subinde spectat omnes veritates obiectiuæ, existentiales, & absolutæ.

⁴ Datur tamen inluper status existentialis conditionatus, ad quem non absoluta existentia rerum; sed tantum conditionata pertinet. Et que ille propterea, in qua omnes veritates conditionatae existentiales esse dicuntur, sue illæ sint necessariae, ut *Si Petrus existet sine contradictione existet;* sue sint contingentes, ut *Si Petrus vocaretur responderet;* sue illæ rebus alias absolutè existentibus conueniant, sue conueniant rebus absolute non existentibus. Præcindit quippe status iste conditionatus ab absoluta existentia rerum; proindeque tam rebus absolutè non existentibus, quam absolutè existentibus communis est. In quo tamen ille consistat, controversum est apud Doctores ut statim videamus.

⁵ Porro status existentialis, tam absolutus, quam conditionatus in necessarium, & contingentem est diuidendus. Necessarius est ille ad quem pertinent veritates existentiales necessariae. Contingens autem ad quem veritates existentiales contingentes spectant, prout amplius explicabitur in seqq.

⁶ Status autem quiditatiuæ rerum dicitur ille, in quo veritates obiectiuæ quiditatiuæ, & necessariae censentur esse, qua omnibus rebus etiam non existentibus competent, atque adeo æternæ, incorruptibilesque appellantur. Est duplex, quemadmodū existentialis sed uterque necessarius. Alius absolutus, ad quem pertinent veritates quiditatiuæ absolutæ, & necessariae, ut *Homo est animal rationale: Homo est risibilis, secundus Deus est chymera.* Alius conditionatus, ad quem pertinent veritates quiditatiuæ conditionate & necessariae, ut *Si aliquid est homo est animal. Si quid fuerit triangulus habebit tres angulos aequales duobus rectis. Si Angelus esset homo, est risibilis.* Tamen nominis status quiditatiui solum absolutum videantur intelligere. Doctores confundentes conditionatum cum conditionato existentiali, abs iure tamen, ut ex se patet, ampliusque ex dicendis patebit. Dicuntur autem veritates pertinentes ad huiusmodi statum quiditatiuæ, ipseque status quiditatiuæ, non quia omnes sint de predato existentiali, seu quiditatu subiecti, plereque enim sunt de passione eius aut propria, aut communis; sed quia omnes fert secum annexas subiecti quiditas, seu essentia, cum earum prædicatum vel sit tota ipsa essentia, aut pars eius, vel aliqua passio eiusdem propria, aut communis. Quid plenius ut percalles, lege doctrinam prædicabilium tradendam à nobis infra disp. 17. q. 7. Cæterum in quo huiusmodi status consistat, etiam sub controveria est.

Etenim, ut hinc exordiamur, ingeniosi quidam Recentiores enix contendunt, statum quiditatiuum rerum nihil à Deo distinctum esse; sed quid omnino cum Deo identificatum solum quippe Deū posse esse constitutum omnium veritatum necessariarum, que pertinent ad tales statum, atque adeo veritatum omnium propositionum, que de materia necessaria, & sempiternæ veritatis dicuntur.

Pharus Scient. Tom. II.

Idemque censem de omni statu conditionato etiam existentiali, deque veritatibus ad illum spectantibus, à quibus conditionatae propositiones evadunt verae. Opinantur namque vniuersè, nullam omnino assignari posse veritatem obiectiuam re ipsa distinctam à Deo, præterquam rerum absolutè existentium in aliqua differentia temporis. Non negant hi Recentiores, immo expreſſe fatentur res, que obiectiuæ vera dicuntur distinguiri à Deo, putant tamen eas secundum se præcisæ spectatas nullum penitus habere esse nullamque proinde iudicabilem veritatem ante absolutam sui existentiam: denominari tamen ante eam veras obiectiuæ denominatione pure extrinſeca ab entitate vera & necessaria Dei veluti à quadam forma: (quemadmodum existentia salutis non extitur desiderata denominatur a desiderio sui,) à talique forma proinde habere illud esse sibi quidem omnino extrinſicum, & identificatum cum Deo, atque adeo necessarium, & sempiternum, ratione cuius tenunt propositio[n]es, atque iudicia vera, que necessariae, & sempiternæ veritatis dicuntur. Deum enim per suam existentiam antecedenter ad omnipotentiam, & scientiam ipsissimam talium veritatum necessitatem esse. Hoc pacto dicunt possibiliterem possibilium realiter esse idem cum Deo, similiterque futuritionem conditionatam conditionatè futurorum; necnon impossibilitatem, seu repugnantiam impossibilium, & vniuersè omnem veritatem obiectiuam independentem ab absoluta existentia rerum, omnemque statum ab hisce veritatibus indistinctum; tametsi subiecta denominata extrinſecè possibilia, aut sub conditione futura, aut repugnantia, aut alio quouis modo vera re ipsa à Deo distincta sint. Adeoque cogitatione ista præfati Recentiores abrepti sunt, ut consequentes, sed nescio an satis tuti, affirmauerint futuritionem etiam conditionatam contingentium, pro quibus cognoscendis in Deo scientia illa celebris conditionata adstruitur contingens item, seu defectibilis, quā nostra schola medianam vocat, realiter omnino esse idem cum ipsa scientia indistincta à Deo. Nullamque subinde esse veritatem obiectiuam ex parte rerum extra diuinum intellectum, per quam ille determinetur ad talem scientiam, sed ipsum à semetipso per scientiam, ipsam determinari. Quod certè ante hos Recentiores profus fuit inauditum.

Sit secunda sententia aliorum, qui existimarent statum rerum quiditatiuum per simplicem apprehensionem eisdem diuinam, aut etiam creatram constitui, ratione cuius illæ ea existunt intentionaliter, seu obiectiuæ in mente eas apprehendentis tanquam in quadam statu (quidquid sit de earum existentia aut non existentia reali) ut de eis prout sic omnes ipsatū veritates quiditatiuæ ab eisdem indistinctæ sint iudicabiles. Ob idque huiusmodi statum tum obiectiuum, tum quiditatiuum vocari. De statu vero conditionato existentiali dicebant illi, illum ex parte conditionis esse obiectiuum, constitutive per apprehensionem constituentem hypothesim, ex parte vero conditionati prorsus esse reale, quia semel per intellectum facta hypothesi, quod quidam existat, realiter ei coexistenter illa, que vere extituta dicuntur sub cali hypothesi.

Sit tertia sententia eorum, qui supponunt, aut exprimunt statum quiditatiuum à conditionato existentiali nullatenus esse diuersum. Quid vero sit status conditionatus existentialis, aut in quo consistat, tanquam quid satis ex se notum inexplicatum relinquunt. Huius sententia sunt qui

semper propositiones quiditatis per existentiales conditionatas declarant, quasi utrariumque fensus sit idem, ut hanc: *Homo est rationalis*, per hanc: *Homo erit rationalis, si extiterit*; aut *Homo efficit rationalis si existet*. Ita Soar. *disp. 3. Metaph. scilicet 12. n. 45.* Arriag. Ripal. & alij referendi *disp. 11. q. 1.* qui possibilitatem intrinsecam cuiuslibet rei in hac veritate conditionata ponunt: *si talis res extiterit, fine contradictione existet*.

Quarta sententia est, asserentium, res omnes independenter à sua absoluta existentia habere de suo suam essentiam, hoc est, sicut id, quod re vera sunt, sumpto verbo *esse* substantiæ, non vero existentia liter, quod ipsum est eas habere de suo, sive ex conceptu proprio *esse* quoddam quiditatuum, sive *esse* essentiæ, seu quiditatibus se indistinctum ab omnibus causa, ab omnique existentia independens, atque adeo indefectibile proflus, & necessarium. Auctores quippe huius sententiae ex ipsa supponunt, statum quiditatuum absolutum rerum nihil esse existentiæ distinctum à rebus ipsis, sed quid cum eis existentiæ identificatum, veritates videlicet obiectivæ necessaria, & absolutas in eisdem rebus secundum essentiam consideratis repertas, sive eis ut sic conuenientes, quales sunt: *Homo est animal rationale*; *Homo est risibilis*, & similes. Tenent autem sententiam prefatam ex antiquis Enric. Aegid. Capreol. Oaiet. & alij, quos referunt, & sequuntur Basil. de Leon. *tom. 1. variarum q. 8. Scholast. cap. 8. Albertin. in predican. subst. disp. 1. q. 1. Hemel. tit. 7. disp. 1. cap. 5.* Gran. *1. p. tract. de diuin. pot. disp. 7. scilicet 2. Molin. 1. p. quest. 3. art. 4. disp. 2. §. ad quinimum.* Tenent etiam, me quidem iudice, quotquot dicunt, possibilitatem rerum primariam in eo confidere quod illa talis essentia sit, ut contradictionem non implicant; & quorum numero sunt S. Thom. & omnes eius expoltores communiter, aliisque referendi *infra disp. 11. quest. 1.* Imò vero omnes fermè Theologi, qui punctum hoc non discuterunt, aut eius immemores de rerum essentiis, atque passionibus loquuntur in tacita quadam persuasione huius sententiae *esse* videntur, dum passim dicunt, res *esse* tales, vel tales ex conceptu suo obiectivo independenter ab eo quod existant, vel secus. In quo vero status conditionatus, aut quiditatibus, aut existentialis consistat, neque in suaprædicta sententia videtur adeo clare supponi, neque in commemoratis Auctoriis video speciatim explicatum.

Propositio 1.

I. Omnis status necessarius rerum realiter distinctarum à Deo, realiter quoque ab ipso Deo distinctus est, vt pote identificatus realiter cum rebus ipsis.

Hæc propositio directè opponitur sententia Recentiorum primo loco relata. Pro cuius probatione supponit id, quod apud omnes est certum, constatque ex præmissis in hac questione, & amplius ex dicendis constabit; status scilicet necessarii rerum realiter distinctarum à Deo nihil esse aliud à veritatis obiectivis necessariis earundem rerum, qua ad tales status pertinere dicuntur. A veritatis, inquam, obiectivis sumpta veritate obiectivæ non formaliter pro denominatione extrinseca, vel semiextrinseca proueniente rebus à cognitione vera, per quam sunt cognoscibiles; sed fundamentaliter modo effendi, quem res habent ante sui cognitionem, ratione cuius idoneæ euadunt, ut terminent

cognitionem veram. De hoc enim genere posteriori veritatum obiectuarum; non de priore sermo est in tota præsente quæstione, atque etiam in seqq.

Quo posito probo propositionem primam. Veritates obiectivæ necessariae rerum realiter distinctarum à Deo, realiter quoque ab ipso Deo distinctæ sunt, vt pote identificatae realiter cum rebus ipsis. Ergo idem dicendum est de statibus necessariis earum, ad quos tales veritates pertinere dicuntur. Consequens est evidens ex suppositione facta. Probo antecedens. Nulla res potest reddi obiectiuæ vera per aliquid à se distinctum realiter; sed per se necessariò est talis, quæcumque obiectiuæ vera est: ergo veritates obiectivæ rerum realiter distinctarum à Deo, realiter quoque ab ipso Deo distinctæ sunt, vt pote identificatae realiter cum rebus ipsis. Consequens rursus est evidens. Probo ergo antecedens. Quæcumque res pro exemplo accipiatur, rogo, vel potest per se, sive per suum esse intrinsecum terminari aliquam cognitionem Dei, ita ut ipsam obiectiuæ sit in mente diuina; aut non potest? Si non potest, nullo omnino modo talis res est à Deo cognoscibilis, nemus obiectiuæ vera; si quidem quidquid à Deo cognoscitur, ipsummet est obiectiuæ in mente diuina: haec enim duo in item recidunt; ut elli notissimum. Si autem potest: de facto talis res per se terminabit aliquam cognitionem Dei, subindeque ipsam obiectiuæ erit in mente diuina etiam de facto (siquidem quidquid potest à Deo cognosci, de facto cognoscitur, ut constat.) Rursum igitur rogo: aut talis res tale *esse* habet intrinsecæ, & identice in se quale intrinsece, & identice habet obiectiuæ in mente diuina: & hoc ipsum est esse illam intrinsece, & identice veram citra omnem adiunctum extrinsecum ab ipsa distinctum, ut cunctis notissimum est, constatque ex dictis *suprà disp. 3. q. 7.* Aut talis res non habet tale *esse* intrinsece, & idem in se, quale intrinsece, & identice habet obiectiuæ in mente diuina (quod eueni potest, & sèpè euenit, quando res per solam simplicem apprehensionem à Deo concipiatur, ut ex mox dicendis constabit) & sic, ut nequit illa per aliquid à se distinctum reddi formaliter in se intrinsece, & identice talis, qualis intrinsece & identice est obiectiuæ in mente diuina; (nam id manifeste repugnat: haberet enim res ab adiuncto extrinseco sibi tanquam à forma aliquod *esse* identificatum sècum, quod citra tale adiunctum non habet: quod plè est chymericum, & contra *proposit. 12. inferioris disp. 13. q. 3. demonstratam*) ita nec potest per aliquid à se distinctum reddi obiectiuæ vera, quantumvis sit obiectiuæ verum illud distinctum, quod ei adiungitur, siquidem esse rem obiectiuæ veram, & esse in se intrinsece, & identice talem, qualis obiectiuæ est in mente diuina idem omnino est, ut tanquam notum cunctis suppono ex dictis *in tota disp. illa 3. cit.* Concludit ergo satis aperte, nullam rem posse reddi obiectiuæ veram per aliquid à se distinctum realiter; sed per se necessariò esse talem quæcumque obiectiuæ vera est, & conseqüente veritates obiectivæ rerum realiter distinctarum à Deo, realiter quoque ab ipso Deo distinctas esse, vt pote identificatas realiter cum rebus ipsis.

Et confirmati potest id ipsum: quia veritas obiectiva æque est passio entis metaphysica, ac bonitas, unitas, distinctione ab aliis, &c. Ergo sicut non potest ens per adiunctum à se distinctum, tanquam per formam reddi bonum transcendentaliter, aut

vnum,

Disp.X. De variis statibus rerum Quæst.I. 223

vnum, aut distinctum ab aliis; alias c̄itra tale adiunctum non tale, vt est notissimum; ita nec potest ens alias non verum obiectum per adiunctum à se distinctum reddi obiectum verum. Hinc pergo.

14 Et proboscindō propositionem ab absurdo. Sequitur namque ex sententiā oppositā, Deum nullam veritatem obiectum necessarium, aut etiam contingentē cognoscere, præterquam rerum absolute existentium, quod est errorem: Cūm sit de fide, cognoscere insuper Deum res pure possibles, & conditionatē futures, vt suo loco videbimus. Id autem sequit̄, sic ex dictis ostendo. Opposita sententia statuit, res absolute non existentes nullam veritatem obiectum secum identificatam habere. Sed probatum est contra illam, nec posse ullam habere veritatem per puram denominationem extrinsecam desumptā ab entitate Dei: igitur tali sententiā positā, sequitur, res absolute non existentes nullatenus esse obiectum veras, nullatenusque subinde à Deo cognoscibiles iudicatiū cognitione, atque adeò Deum nullam veritatem obiectum præterquam rerum absolute existentium cognoscere, loquendo absolute duntaxat enim dicuntur loquendo absolute cognosci, quæ iudicatiue cognoscuntur.

Sed probemus tertidō propositionem descendendō ad specialiora, & ampliū declarando iam dicta. Dicunt Aduersarij, loquendo e. g. de Petro pure possibili, veritatem obiectum harum propositionum: *Petrus est possibilis: Petrus est homo*, realiter esse idem cum Deo, quatenus entitas necessariae Dei Petri est possibilis necessaria, siue (quod idem putant) necessitas, vt si existat Petrus sine contradictione existat. Tum veritas necessaria, quæ Petrus necessarii est homo, siue (quod idem putant) necessitas, vt si existat Petrus, sit homo. Entitatem vero Petri realiter distinctam a Deo extrinsecè denominari possibilem, & verum hominem ab entitate extrinsecā Dei c̄itra omne esse verum intrinsecam sibi; neque opus est, inquit, ut subiectum huiusmodi denominationum adequate extrinsecarum aliquod verum esse habeat, vt cerneret est in denominatione, quæ existentia salutis nunquam futura desiderata denominatur à desiderio extrinsecō sui. ita illi. Ex quibus ita infero ego. Ergo iudicare Deum obiectum huius propositionis *Petrus est possibilis* (tandemque cense de altera, & de similibus) nihil est aliud, quam Deum iudicare possibilitatem Petri, hoc est se ipsum existere, nullatenus iudicato Petro, sed sumnum apprehenso simpliciter; quemadmodum iudicare Deum, existentiam salutis nunquam extitūa desiderata esse a me, nihil est aliud, quam iudicare Deum existere in me desiderium de existentiā salutis, nullatenus iudicatā existentia salutis, sed tantum apprehensa simpliciter. Ex quo absurdum nupter illatum rursum infertur; nimurum Deum nihil iudicatiū cognoscere, atque adeò nihil scire præter absolute existentia. Aperteusque constat, nullam rem per aliquid à se distinctum posse reddi obiectum veram: siquidem cognoscibilis à Deo iudicatiū reddi non potest, qualiter omne verum cognoscibile est.

15 Dicent fortasse cum iis qui negant posse Deum quidpiam simpliciter apprehendere. Cūm iudicat Deus, Petri possibilitatem existere, iudicatiue tangere utrumque terminum, Petri quidem possilitatem per affensem; ipsum vero Petrum per disfensum, iudicando scilicet simul illam existere, & hunc non existere; sicut cūm Deus iudicat existere

desiderium de existentiā salutis nunquam futura, simul affirmat illud existere, & hanc non existere. Sed contrā primū: quia iudicium contingens de non existentiā Petri impertinenter se habet ad iudicium necessarium huius obiecti. *Petrus est possibilis*: sicut ad hoc vt re vera sit Petrus possibilis, impertinens est, quod ille absolute existat, vel non existat. Contrā secundū: quia iudicium de absolutā non existentiā Petri ad sc̄ientiam reducitur veritatum aboliūtē existentium: ergo si iudicare Deum, Petrum esse possibilem aliud non est, quam iudicare Deum, possibilitatem à se indistinctam existere, & Petrum non existere; idemque consequenter evenerit in ceteris huiusmodi obiectis. Conficitur planè præter veritates absolute existentes, nullam aliam cognosci, seu iudicari à Deo; Quod erat absurdum illatum. Contrā tertidō: quia in illo signo indifferentia, in quo Deus cognoscens, Petrum esse possibilem, indifferens est ad decernendam, vel non decernendam Petri existentiam nondum Deus iudicat, nec iudicare potest aut aboliūtē existere Petrum, aut aboliūtē non existere, vt est notum: igitur si pro eo signo entitas Petri nullum esse habet intrinsecum iudicabile, prout Aduerarij ponunt necesse est vixit ut pro eo signo entitas Petri quadam intrinsecum ab intellectu diuino aut nullo modo, aut pure apprehensu attingatur, quod aboliūtē loquendo non est cognosci, aut sciri. Vnde iterum concludatur, iudicare Deum pro signo prædicto, Petrum esse possibilem, nihil esse aliud, quam iudicare Deum, siue tunc suam entitatem existere, & nihil amplius. Quo in idem absurdum recidimus.

Propter hæc Aduerarij forsitan aliter respondebunt. Nimurum. vt quis dicatur, loquendo aboliūtē, & simpliciter, iudicare, & scire quodvis complexum integrum ex subiecto, & formā coalescens, quod obiectum verum est, tota veritate se habente ex parte solius formā, eiusmodi sunt hæc: *satis desideratur: Petrus est cognitus: Petrus legit, & similia: satis, superque esse, quod iudicet de subiecto formam, nihil interim decernendo de intrinsecā entitate subiecti*. Sic igitur Deum iudicando formam de subiecto ab illa distincto c̄itra omne iudicium de ipso subiecto quod intrinsecum, simpliciter, & aboliūtē dici iudicare, & scire integra complexa ista. *Petrus est possibilis: Petrus est homo*, & cetera huiusmodi, quæ inadæquate ab ipso Deo tanquam includens ab inclūto realiter distincta sunt; cessareque subinde absurdum superius illatum. Sed contra: quia respondit hæc imprimis videatur deceptionem nimis crassam inuolueri, iudicare scilicet Deum, scutis nos, attribuendo prædicatum subiecto; quod plus quam falsum est. Non enim ita iudicat (vt neque alii intuentes) sed inspicendo vnumquodque obiectum, intuituque penetrando quidquid re vera illud intrinsecè est, tamē quando est relatum, terminum quoque, ad quem refertur debeat concipere, aut illud etiam iudicando, aut tantum pure apprehendendo, quo pacto est relationis terminus, iuxta naturam relationis, prout suo loco ostendemus. Hinc iudicia Dei de obiectis per verba hac significati: *salus desideratur: Petrus est cognitus: Petrus legit*, non tam iis verbis, quam his respondent. *Desiderium salutis existit: Cognitio Petri, existit: actus legendi Petri existit*, Idemque est de aliis huiusmodi. Quo posito, impossibile est, vt totum hoc integrum complexum *Petrus est possibilis* iudicetur, & sciatur à Deo, si sola possibilitas Petri realiter ab ipso Petro di-

stincta intrinsece est vera; in tali enim casu iudicium Dei in tale complexum tendens aliud ab hoc esse non potest: *Possibilitas Petri à me indistincta existit.* Per hoc autem solum iudicatur, & scitur existeret entitatem Dei, nullatenus iudicata, sed sumnum apprehensa simpliciter entitate Petri, ut ex superius dictis factis est notum. Quemadmodum per hoc Dei iudicium: *Desiderium de existentia salutis nunquam futura existit,* nullo modo iudicatur salutem existere; sed solum existeret desiderium eius, vt patet.

18 Adde, nos, dum iudicamus dicta complexa, non solum iudicium ferre de veritate intrinseca formae attribuendo illam subiecto, vt quid illi re vera adiunctum, sed insuper de ea veritate subiecti intrinseca, qua connotatur per formam, vt enim *suprà diff. 2. q. 4. confit. 5.* late explicuimus. Qui affirmat expresse actum significatum per verbum, implicite per idem iudicium affirmat ita se habere intrinseca subiectum actus: sicut per actum connotatur. Sic in exēplis propositis, cum iudicamus *Petrus legit,* exprefit affirmamus actum legendi prout existente, implicite autē Petrus existeret: quia actus legendi prout existens necessario connotatur, seu respicit Petrum prout existenter; & cum iudicamus *salutem desiderari,* si desiderium ponatur intrinsece resipientis talem salutem præ ceteris rebus ab ea distincta, necessario connotabit esse eam talis natura à ceteris rebus distincta; quo circa affirmantes exprefit desiderium, implicite quoque affirmabimus, talutem desideratam talis esse naturę ex suo concepitu obiectiuo, seu existat, seu non existat. Igitur in huiusmodi casibus nihil mirum, si complexa huiusmodi integre iudicari, & scrii à nobis dicantur quandoquidem omnes eius partes iudicamus. & scimus; si vero detur complexum, cuius subiectum nullam penitus veritatem intrinsecam vlo modo iudicabilem habeat, nullaque subinde veritas intrinseca eius connotetur per formam, vt est secundum Aduersarios hoc: *Petrus est possibilis;* ne nos quidem dicemur tale complexum integrum, sed alteram tantum partem eius iudicare, & scire, quantumvis videamus per nostrum iudicium tribuere formam subiecto: quia in tali casu non plus adstruet sive ponet in rebus hoc iudicium *Petrus est possibilis,* quam hoc, *Possibilitas Petri cum Deo identificata existit.* Ex quibus apparet per propositas solutiones neutrā quam argumentorum nostrorum vim eneruari. Mibi autem alia solutio non occurrit, per quam vel quoad ipsiciem ea possit infringi. Pergo igitur:

19 Et ex principio indicato nuper probo quartā propositionem, sententiamque oppositam impugno. Deus est intrinsece iuxta Aduersarios possibilitas Petri, & non est possibilitas chymera. Sed hoc constare non potest, nisi Petrus sive conceptus obiectiuo indepenſenter ab existentia distinctus re vera sit à chymera: quia si esset vt sic idem cum chymera, nequiret non esse possibilitas chymera id ipsum, quod intrinsece est possibilitas Petri, vt patet. Igitur Petrus pure possibilis antecedenter ad denominationem possibilis ei prouenientem extrinsece ab entitate Dei, veritatem aliquam obiectiuam sibi intrinsecam habet; nimurum, esse eum suapte natura verē distinctum à chymera; imò hoc ipsum est esse eum possibilem intrinsece ante omnem possibilitatem sibi extrinsecam, & identificatam cum Deo. Male ergo aduersarij dicunt; omnes huiusmodi veritates cum Deo esse identificatas. Respondebunt iuxta principia sua; hoc ipsum quod est

Petrum distinctum esse à chymera extrinsece tantum esse verum ab entitate Dei, sicut & alia huiusmodi vera abolutè non existentia. Responsio tamen hac non satisfacit. Sumo enim omnes veritates, nulla dempta, prouenientes Petro, & non chymera extrinsece ab entitate Dei; & argumentum factum instauro. Vel Petrus ante omnes haec veritates extrinsecas sibi, & vt præcisus ab illis, est distinctus verè à chymera; vel non est distinctus, vel neque est distinctus, neque est non distinctus? si primum: iam habebit aliquam veritatem intrinsecam sibi, & abolutè non existentem. Si secundum: eadem, quas Petrus, veritates extrinsecas fortietur chymera. Si tertium, cum eodem modo chymera debeat ad Petrum comparari, non erit vtique cur potius Petrus quam chymera tales veritates fortietur. Vtrunque igitur, vel neutrum illas fortietur: qua omnia contra Aduersarios sunt. Et sane non videtur intelligibile, quod ab eadem Dei entitate denominetur Petrus possibilis, & chymera impossibilis, & tamen conceptus Petri intrinseca non sit verē distinctus, diuerlusque à conceptu chymera.

Et confirmari potest amplius, ac declarari hoc p. 20
cto. Aut Petrus intrinsece, & identice est verē capax dictarum denominationum ipsi intrinsece prouenientem à Deo, aut est intrinsece incapax, aut intrinsece neque est capax, neque incapax. Similiter chymera aut est intrinsece incapax earundem denominationum, aut intrinsece capax, aut neque capax, neque incapax. Si dicatur primum; tam chymera, quam Petrus habebunt quādam veritatem non existentem absolutè, & intrinsecam sibi, quod destruit sententiam Aduersariorum: si dicatur secundum. Petrus subibit de facto extrinsecas denominations, quarum est incapax, easdemque non poterit subire chymera, quarum est capax. Quæ est contradic̄tio in terminis. Si dicatur tertium: conceptus Petri, & conceptus chymera eodem omnino modo comparabuntur vt subiectum ad tales denominations, siquidem vterque nec capax nec intrinsece est earum: igitur, vel vterque fortietur illas; sive chymera perinde ac Petrus euadet possibilis, verus homo, verum animal, &c. Vel neuterque; sive Petrus perinde ac chymera nec erit possibilis, nec homo, nec animal, nec quidpiam aliud verum. Quod vtrunque est absurdum.

Idem argumentum potest vrgeri paulò aliter, 21
comparando Petrum pure possibilis ad alium terminum etiam purè possibilem, e. g. ad Angelum. Vel enim Angelus, & Petrus ante omnem veritatem extrinsece sibi prouenientem ab entitate Dei, intrinsece sunt inter se dissimiles; vel intrinsece sunt similes; vel intrinsece nec sunt dissimiles, nec similes. Si primum: habebunt contra aduersam sententiam veritatem intrinsecam sibi, distinctamque ab entitate Dei. Si secundum præterquam quod habebunt idem veritatem oppositam sibi etiam intrinsecam, nequibunt extrinsece à Deo denominari verē dissimiles, atque adeo nec verus Angelus, nec verus homo, (quorum conceptus veri nequeunt non esse verē dissimiles:) quia subiecta aliæ in se similia per vnicam, & eandem numero formam, eamque simplicissimam sibi adjunctam, qualis est entitas diuina, nullo modo possunt euadere dissimilia, vt est notissimum; siquidem talis forma sibi ipsi dissimilis esse non potest, necundeq; subinde eam dissimilius subiectorum aliæ non dissimilium potest enasci. Si denique dicatur tertium: idem omnino sequitur, quia subiecta etiam in se non dissimilia

Disp.X. De variis statibus rerum. Quæst.I. 225

milia nullatenus per eamdem prædictam formam possunt dissimilia reddi, ut rursus est notum. Concluditur ergo, Petrum purè possibilem, & Angelum purè possibilem per se, & ab intrinseco habere veras essentias verè inter se dissimiles: primus scilicet veram essentiam hominis, secundus veram essentiam Angeli, nec eas vllatenus ab extrinseco habere posse per denominationem extrinsecam defumptam ab entitate Dei.

²² Id, quod aliter clarius adhuc sic confirmari potest. Quoties duo complexa inadæquatè tantum distincta sunt, nequit possunt euadere dissimilia, aut inæqualia ab ea parte, quæ in vitroque est eadem; ut est notissimum; siquidem idem sibi ipsi, nec dissimile esse potest, nec inæquale, ut constat: igitur si talia complexa absolute sunt dissimilia ab aliis partibus ratione quarum distinguuntur, & quæ inter se distincta sunt, totam suam dissimilitudinem, atque inæqualitatem habent esse necesse est. Est claram. Pergo; sed hæc duo obiecta: *Petrus est homo. Angelus est spiritus*, abolutè sunt dissimilia, & inæqualia in perfectione, ut omnes fatentur, & iuxta Aduersarios complexa quedam sunt inadæquatè tantum distincta; primum ex entitate Dei, & Petro; secundum ex entitate Dei, & Angelo: ergo ea non ab entitate Dei, quæ in vitroque est eadem, sed ab essentiis obiectiis Petri, & Angeli euadunt dissimilia, & inæqualia. Hoc autem ipsum est, tales essentias intrinsece & non ab entitate Dei sibi extrinseca esse inter se dissimiles, & inæquales. Quod erat probandum. Quo eodem pacto venit probandum, essentiam Petri purè possibilem, & essentiam chymerae intrinseca esse inter se dissimiles, intrinseceque subinde, & de suo habere id, in quo potissimum dissimilantur; nimurum primam esse possibilem, secundam impossibilem. Pariterque de ceteris huiusmodi est cenendum.

²³ Quinto potest propositio probari sic. Petrus purè possibilis prout in statu quotidiativo est verè distinctus à Deo, & verè dissimilis Deo: sed nequit per entitatem diuinam, tanquam per formam extrinsecam talis esse: ergo per se ipsum intrinsece talis est. Cætera patent. Probatur minor. Impossibile est, ut aliquid per formam sibi superadditam distinguatur ab alio, eidemque dissimile euadat, nisi talis forma ab hoc alio distincta, eidemque dissimilis sit, quia vt fert vulgatum axioma Philosophorum: *Proprietà quod unumquidque tale, & illud magis*. Non enim est intelligible, quod subiectum reddatur verè distinctum ab alio extremo, eique vere dissimile per formam sibi superadditam, quale ante talem formam non erat; & quod forma ipsa à tali extremitate non sit distincta, nec ei dissimilis, vt patet. Sed entitas diuina, neque est distincta à Deo, neque ei dissimilis, ut constat. Igitur per entitatem diuinam, tanquam per extrinsecam formam non potest Petrus purè possibilis euadere vere distinctus à Deo, & vere dissimilis illi. Relinquitur ergo, ut per se ipsum intrinsece talis sit. Quæ possunt responderi ad hoc argumentum, si quæ sunt, facillime quisque reuincet ex dictis circa præcedentia, atque etiam sequentia.

²⁴ Sexto arguitur. Multa potest Deus producere, quæ non producit. Ergo, quæ Deus potest producere, & non producit, multa sunt. Antecedens est certissimum, & consequentia videtur euidenter. Distinguunt tamen nihilominus consequens Recentiores. Multa sunt actualiter, negant; possibiliter concedant. Bene. Ego dumtaxat volo pure possibilia ita esse re vera multa mutatæ inter se distinctæ in suo possibilitatis statu, ut Deus independenter ab

eorum actuali existere ntia vere iudicet ea esse multa, & inter se distincta, quod negari non potest. Tum sic argumentum formo simile præcedenti. Repugnat, ut verè euadant multa per formam sibi superadditam, quæ ante talem formam talia non sunt, si forma ipsa non est multiplex, sed prorsus una, & simplex: quia *proper quod unumquidque tale, & illud magis*. Igitur ab entitate diuina unica penitus, & simplici non possunt purè possibilia tanquam à forma extrinseca vere euadere multa: alias citra talem formam non talia. Relinquitur ergo, ut per se ipsa, & ab intrinseco talia sint. Quod destruit Aduersariorum sententiam. Recognoscit doctrinam traditam circa argumentum quartum.

Septimò. Veritates omnium propositionum de materia necessaria non sunt mutuo inter se connexæ. Quis enim haec tenus putavit fore hanc propositionem falsam. *Michæl est Angelus, casu, quod illa falsa esset; formica est vinorum*. Aut quis vñquam censui, si formica esset impossibilis. Angelum quoque fore impossibilem? Sed essent mutuo inter se connexæ, si omnium earum verificatuum esset entitas Dei, prout aduersarij docent; quin iñd vñcas, & indiusibilis esset earum omnium veritas obiectiva, nempe ipsa entitas Dei, ut aduersarij contentur, tametí addant subiecta denominata vera esse plura. Quod etiam à mente omnium alienum haud dubie fuit haec tenus. Ergo. Quomodo autem hinc sequatur vñcum etiam à tali veritate esse obiectiva rerum; atque adeò Deum prater absolute existentia nihil aliud verum cognoscere, in superioribus ostendimus. Addé, ex eo quod veritas obiectiva omnium rerum, atque adeo omnium essentiarum sit una, & eadem, nimurum entitas diuina, ut Aduersarij docent, aliud immane absurdum sequi euidenter; nempe obiecta omnium humanarum scientiarum, quæ de rebus, de rerumque essentiis, & passionibus agunt prout in statu quotidiativo, & cum præcisione ab existentia absoluta, quales pleræque sunt, confundi penitus nullamque subinde esse obiectum verum, ex quo non sequatur quodlibet aliud, & consequenter nullā esse essentiam, quæ non habeat proprietates omnium aliarum. Circulus videlicet habebit proprietates quadrati, & quadratum proprietates circuli; & triangulus proprietates quadrati, & circuli, & vicissim. Necnon homo habebit proprietates Angeli, Leonis, lapidis, &c. & cœnouero, pariterque in ceteris omnibus. Nullaque subinde erit cuiuspiam essentia proprietas; sed omnes omnium erunt passiones communes. Quod, quam sit absurdum, iñd ridiculum, palam est.

Ostatu propositionem probo contra Aduersarios: sequitur enim ex eorum sententia, essentias omnium rerum absolute non existentium realiter, & formaliter esse identificatas cum Deo, quod est absurdum. Dico *realiter* & *formaliter*, quia in phrasi plurium Thieologorum, eminenter; & virtualiter dicitur Deus identificari cum essentiis rerum ab ipso causabilium, quatenus virtualiter, & eminenter in sua omnipotencia, cum qua idem est, continet illas. Quod tamen verè aliud non est, quam esse Deum identificatum cum sua essentia potente tales res caufare. Ego autem modo contendeo, sequi ex Aduersariorum sententia, Deum verè, & formaliter esse idem cum essentia Angeli, hominis, Leonis, &c. tum cum essentia chymæ, iñd & cum essentia peccati, & malitia eius, ut paulo post inferam. Quæ omnia ingentia absurdia sunt. Id autem sequi sic probo. Obiectum huius

propositi

propositionis : *Petrus est homo* (loquimur semper de Petro absolutè non existente) veram essentiam Petri continet secundum Aduerlarios, & omnes, sed tota omnino veram essentiam, quam Petrus in tali obiecto contentam habet, formaliter habet participatam à confortio entitatis Dei: quia Petrus de suo, & praecindendo à tali confortio nullum omnino esse, atque adeo nullam omnino essentiam habet, ut Aduerlarij expresse docent. Igitur vera essentia Petri in prædicto obiecto contenta realiter est indistincta ab entitate Dei.

27 Confirmatur primò. Nihil omnino includitur in obiecto prædicto, quod possit esse formaliter essentia Petri præter entitatem diuinam: quia entitas Petri, qua sola cum entitate diuina includi concipitur per se, & de suo nulla est essentia, sed penitus nihil: ergo sola entitas diuina est potest essentia Petri in prædicto obiecto contenta. Quod ipsum est essentiam Petri in prædicto obiecto contentam cum entitate diuina identificari.

28 Confirmatur secundò. Quoties alicui vero enti concipitur adiici alter conceptus, qui re vera non est ens; sed penitus nihil, non plus resoluta vera entitatis post adiectionem, quam erat antea, quia quod est in se nihil per sui adiectionem, formaliter nequit addere aliquid, quia solum potest addere nihil, cum solum possit addere, quod ipsum est, ipsum autem est nihil. Est clarum. Sed conceptus Petri adiectus Deo enti vero in se, & de suo re vera prouersus est nihil, iuxta Aduersarios. Igitur complexum, quod ex Deo, & tali conceptu resoluta intelligitur, nihil amplius vere entitatis, atque adeo nec vere essentiae continet in se, quam Deus solus. Igitur in tali complexxo sola est omnino vera entitas, seu vera essentia Dei. Ha consequentia etiam sunt clarae. Pergo. Sed obiectum supradictæ propositionis *Petrus est homo* ipsissimum iuxta Aduerlarios complexum est, quod ex entitate vera Dei, & ex conceptu intrinsecō Petri refutare concipiatur, aliusdeque iuxta ipsos Aduersarios, & iuxta omnes in tali obiecto continetur; includitvera essentia Petri; Igitur vera essentia Petri in tali obiecto, seu complexo contenta ipsissima est essentia, sive entitas Dei; atque adeo idem cum illa; quod erat probandum.

29 Confirmatur tertio ad hominem contra Aduersarios. Ipsi enim sèpe expresse pronunciant, possibilitatem rerum non existentium realiter esse idem cum Deo; sed possibilitas rerum non existentium predicatum earum est essentiale, sicut & reliqua, qua habent. Igitur iam ex ipso ore Aduersariorum habemus, aliquod prædicatum essentiale eiusmodi rerum, præter obiectuam veritatem earum esse idem cum Deo. Tantundem ergo erit de reliquis, quia omnium eadem ratio est, & consequenter tota essentia. Itaque possiblitas Petri, qua est potentia ad existendum, non minus intrat essentiam Petri, quam animalitas, qua est potentia ad sentiendum, & rationalitas, qua est potentia ad ratiocinandum. Si igitur iam non sola veritas, qua tres iste potentiae vera obiectiu eundunt; sed etiam earum prima est idem cum Deo, ut Aduerlarij confitentur; & reliqua due erunt idem ob eandem rationem; subindeque tota essentia Petri, ut præiens argumentum prætendit. Ex quo obiter deprehendes, quam certum sit assumptum argumenti à nobis primo loco factumnullam scilicet rem posse esse obiectiu veram per veritatem identificatam cum alio quopiam distinto à se; si enim

veritas obiectiu rei cum alio quopiam realiter à re ipsa distinto esset idem tota essentia, & quiditas rei cum eodem pariter esset idem; atque adeo distincta realiter à re, cuius essentia est, ut patet ex hoc argumento. Quod tamen euidentius repugnat.

Quot verò absurdita præter *superius* illata ex conclusione huius argumenti sequantur, nemo non videt: Sequitur enim Deum re vera, & formaliter esse hominem, esse brutum, esse lapidem, & cetera huiusmodi cuncta. Tum esse chymeram impossibilem, esse peccatum, & omnia mala. Denique esse quidquid ante existentiam absolutam aliquam veram essentiam habere concipitur. Quod totum plus profecto quam chymericum est.

Nondum hac ratione probari potest propriatio, sententiāque aduersa impugnari. Ut Deus est necessitas, & veritas, à qua Petrus ante absolutam sui existentiam habet verè, & necessariè esse hominem; ita non potest non esse itidem veritas, & necessitas, à qua peccatum ante absolutam sui existentiam habeat verè, & necessario esse malum; sed hoc secundum repugnat Deo. Ergo. Maior est ipsa aduersariorum sententia. Probo minorem. Deo repugnat, utpote ipsi fœdum, & indecorum per se, & politiū facere, quod peccatum contingenter sit malum, faciendo per se, & politiū, quod contingenter existat peccatum, quatenus malum est, ut tota bona Theologia docet: sed peius est quidpiam necessario esse malum, quam esse contingenter malum. Igitur magis repugnat Deo, utpote ipsi magis fœdum, & indecorum per se, & politiū facere, quod peccatum necessario sit malum, essendo necessitas ipsa, & veritas, à qua habet peccatum verè, & necessario malum esse. Confirmatur, & declaratur primò. Indignum, & Deo in genere causa efficientis esse causam per se, ut habeat esse, & veritatem contingenter malitia peccati. Ergo indignus est Deo in genere causa formalis (quod est intiuimus modus causandi) esse causam per se, ut habeat esse, & veritatem necessariam malitia peccati. Confirmatur secundò. Peccatum pure possibile in aduersariorum sententia non potest non quadam totam suam essentiam, atque adeo, & quadam malitiam suam formalem esse identificatum cum Deo, iuxta argumentum vniuersale octauo loco nuper factum. Hoc autem quid fœdus dici possit?

Decimò arguitur. Status quiditatius rei impossibilis habentis in se quidditatem, iuxta dicenda disputatur.ⁱⁱ omnesque subinde veritates obiectuæ ad tam statum pertinentes, eodem pacto, ac in modo se habent, persistenter etiam si per impossibile desiceret Deus: quia etiam in eo casu per locum, ut aiunt, intrinsecum maneret verum, rem, que modo est impossibilis, esse impossibilem, talemque intrinsecè, & de suo esse, qualis modo dicitur esse ex conceptu suo. Igitur status quiditatius eiusmodi rerum impossibilium non est re ipsa idem cum Deo, proutdeque nec veritates obiectuæ, & necessariæ earam. Tantundem ergo dicendum erit de statu quiditatuo, & veritatis necessariis omnium aliarum rerum realiter distinctarum à Deo. Quomodo autem hoc, & similia argumenta sumpta ab hypothesi impossibili bene, & efficaciter probent, in eadem *disputatione* ⁱⁱ explicabimus, vbi Recentiorum solutiones, instantiaque intrinsecæ gemus.

Vndecimò. Bonitas transcendentalis rerum ⁱⁱⁱ distincta

Disp.X. De variis statibus rerum Quæst.I. 227

distinctarum à Deo, non est idem cum ipso Deo, vt est certum ergo nec veritas transcendentalis earundem. Consequentia ab omnibus, præterquam à Recentioribus, contra quos agimus videbitur optima: siquidem ex omnium communis persuasione, non minus est intrinseca rebus veritas transcendentalis, de qua hic est sermo, quam bonitas. Semel autem posito, quod veritas sit idem cum Deo, & bonitas, & tota essentia rerum erit idem cum ipso; vt argumento octavo probauimus. Indeque fieri præter cetera absurdum, vt Deus nihil bonitatis cernat in rebus ante earum existentiam, quo ad illas præ alias producendas permouatur.

³⁴ Ex quo duodecimo sic potest argui. Deus mouetur ad producendas has creaturas præ aliis, quia antequam decernat eas producere, videt in his bonitatem veram, quam non videt in illis, seu absolutam, seu respectuum, eamque aut conuenientiam ad subiectum, aut utilitatem ad finem; sed hanc veram differentiam, inaequalitatēque bonitatis, quam independenter ab existentiā absoluta creature habent, non habent tanquam à formā extrinsecā ab entitate Dei; (quippe, quā cū si vna, & eadem, non potest reddere formaliter has creaturas præ illis bonas, aut magis, aut minus bonas, vt est notissimum;) ergo habent intrinsecā, & de suo. Et quidem veram perfectionem, quam Deus vidit in humanitate Christi, antequam eam decerneret, & quā visā, ad eam præ aliis decernendam permotus est, non prouenire illi extrinsecā, ab entitate Dei, constat primō: quia & cetera omnes humanitates possibiles eamdem perfectionem, quam Christi humanitas ab eadem Dei entitate extrinsecā habet, cū omnium eadem ratio sit, vt constat; nihilque vera perfectionis vidisset Deus in humanitate Christi præ aliis, quo ad eam præ illis eligendam permoueretur, vt supponitur. Secundo, quia eadem est perfectione, quam Christi humanitas habet existens, & quam Deus ante existentiam præuidit, præuisamque decreuit, vt confit, sed illa adæquate est distincta à Deo ut etiam confit: ergo & hæc. Vnde præterea colligitur contra Aduerfarij, possibiliter rerum ad eorum bonitatem pertinentem intrinsecā (non enim essent verè bone, nisi essent possibiles) adæquate quoque distinctam esse ab entitate Dei, cū ipsius rebus adæquate identificata, sicut & ipsa bonitas.

³⁵ Decimo tertio. Hæc veritas: *Deus existit*, longè magis necessaria est, quam hæc. *Petrus est homo*, vt infra disp. 11. ostendemus: igitur non tunc eadem obiectiva veritas, prout Aduerfarij censem.

³⁶ Decimo quarto status quiditatiuum Dei diuersus est ab existentiā, ad eumque præius latenter comparatione nostri intellectus, multaque diuinis veritatis ad illū spectantes verissimè nos iudicamus cū præcisione ab absoluta Dei existentiā Ob id enim hec veritas, quæ de illarum numero est: *Deus est Deus*, longè evidenter est nobis, quam hæc: *Deus existit*; Et tamē vt verè huiusmodi veritates sint iudicabiles antecedenter ad existentiam absolutam Dei, non requiritur alterius Dei existentiā, à quā illæ tanquam à formā verè reddantur: igitur nec veritates quiditatiū rerum distinctarum à Deo titulo antecedentia, & independentia, quam habent ab existentiā absoluta eorum, nequirent existentiam Dei absolutam, vt per illam tanquam per formam extrinsecā vere reddantur, vt putant Aduerfarij.

³⁷ Decimo quinto. Nulla propositio cernitur, imo impropositio potius appetit inter necessitatem, & veritatem intrinsecam, quam habet entitas Dei

prout existens, & ceteras res à Deo distinctas, vt hæc ab illa tanquam à formā extrinsecā suas veritates quiditatiū, & necessitarias formaliter fortiantur. Siquidem entitas diuina tum vera, tum necessaria est in existendo: aliae autem res per veritates, quas habent quiditatiū, & necessitarias nec verè sunt, nec necessaria in existendo; sed præcisè in effendo id, quod de suo sunt independenter ab existentiā. Igitur absque fundamento, imo contra rationem assitetur ab Aduerfarij, Deum ipsumam necessitatem, & veritatem esse, à quā cetera cuncta necessariò vera euadunt quiditatiū veritatis.

Postremò, ne prolixus videas, inde propositio nem probo: quia status rerum, de quibus impræficiuntur agimus aliud non sunt a modis effendi earum, ratione quorum variae illis competunt veritates ab intellectu iudicabiles, & in principio dicebamus: sed nullum modum effendi propriè, & strictè loquendo, res possunt habere per aliud realiter à se distinctam, quia nulla res est id, quod est per aliud à se. Ergo nullus status rerum distinctarum à Deo est cum Deo identificatus. Hæc satisfactum ex iis, quæ in hac questione dicenda superfluit, amplius, & amplius propositio data firmabitur.

Pr opositio 2.

Status conditionatus contingens rerum contin-³⁹ genter futurorum sub conditione realiter distinctus est à scientiā Dei, quā vt sic cognoscuntur, vt pote identificatus realiter cum rebus ipsis.

Hæc propositio etiam est contra Recentiores n. 7. citatos, quatenus sine duce, minimeque caute fortasse quām oporteret affirmandi futuritionem conditionatam contingentium, atque adeo veritatem obiectuum eorum cum scientiā pariter contingentem, & apud nos media, quā Deus illa cognoscit, identificari realiter. Probanda autem ea venit imprimis argumento speciali, quod pro præcedente locum non habuit; vt pote subnixum contingentia statutus, & veritatum conditionalium, de quibus modò fermo est. Forno autem illud hoc pacto.

Deus cognoscit hoc obiectum, quod ponimus ⁴⁰ esse verum. Si *Iudas haberet auxilium A*, convertere tur, per scientiam, quia potuit carere, & habere oppositum: quia obiectum hoc potuit esse falsum, & verum eius contradictorium. Ergo per aliquid debuit determinari intellectus diuinus ad cōcipiendum hunc actum scientiā, potius quam oppositum. Est certum. At tale determinatiuum neque extra Deum, neque intra Deum est assignabile, iuxta aduersam sententiam: igitur ea nequit non esse falsa. Non extra Deum, vt constentur Aduerfarij: quia prædictum obiectum, quod solum posset assignari, apud eos nullam veritatem obiectum, nullumque esse obiectum habet, sed prorsus est nihil antecedenter ad scientiam sui, ad eamque subinde nullatenus determinare valet. Non intra Deum: quia cuncta necessaria Dei indifferenter sunt ad actum scientiā, de quo agimus, & ad oppositum. Decretum autem liberum nullum est, quod possit ad talem actum determinare, vt Aduerfarij ipsi contra Thomistas cum omnibus nostris statuant. Ipse autem actus scientiā se ipsum determinare nequit. Ergo. Dicunt, determinare ad actum scientiā formalitatem cuiusdam habitudinis ad obiectum ab ipso actu omnino indistinctam realiter, distinctam tamen per nostram rationem. Verum, cū sermo sit de determinatione reali independente omnino à nostro modo concipiendi, hoc ipsum est, actum scientiā ad se ipsum

ipsum determinare, ut patet. Præterquam quod cum illa formalitas habitudinis sit etiam Deo contingens, ab omnique decreto independens circa eius determinatum revertitur eadem questio. Quare in hoc minime herendum est.

41 Est autem impossibile, quod actus scientiae, aut quidpiam cum illo omnino identificatum realiter ad actum ipsum, sive ad eius existentiam per se ipsum determinet; inde proposito constat: quia determinare existentiam rei contingentem influxum aliquod præ se fert in talem existentiam, nihil autem per se ipsum in sui existentiam potest influere, alias se ipsum posset cauare, quoad primum sui esse, quod est absurdum, contra proposito. **22.** statutam disput. 9. quaest. 5. Dico per se ipsum: quia media cognitione sui, aut amore, nihil vetat concurrere quidpiam ad suam primam existentiam. Dices, actus liberos voluntatis per se ipsos ad se ipsos determinare. Siquidem, cum queritur, cur voluntas elicit volitionem, respondet: quia vult. Cæterum per nos, quia vult, non redditur pro causa determinante volitionem ipsa volitio; sed vis electiva, sive dominium, quod voluntas habet in actu primo, titulo potentia libera ad eligendam volitionem præ opposito, atque adeo ad determinandam eius existentiam præ opposito. Quidquid autem sit de modo loquendi, id apud omnes certum est, intellectum diuinum non esse potentiam liberam respectu suorum actuum: igitur certum quoque esse debet, intellectum diuinum non ita posse determinari ad actionem scientiae, de qua agimus, ut determinatur voluntas ad suos actus liberos; sive ea dicatur, ut à quibusdam solet, per actus ipsos determinari; sive potius, ut ab omnibus debet, à se ipsa determinari ad habendos actus, eorumdemque subinde actuum existentiam determinare. Potentia enim libera eo ipso, quod proprio nutu, sponteque sua se potest elecere in utramque partem contradictionis, dum hanc præ opposita de facto eligit, ad hanc se ipsam determinare dicitur proprie, quod ipsum est huius, præ alterius, existentiam determinare.

42 In modo hinc contra Aduersarios arguitur ab absurdo. Apud eos enim intellectus diuinus à nullo alio determinatus præterquam a se ipso, concipit hanc scientiam præ opposito. Ergo respectu talis scientiae potentia est libera; aliundeque est certum apud omnes, respectu nullius scientia esse potentiam liberam. Quod est contradicatio. Dicunt non esse potentiam liberam, et si fit indifferens ad utramque ex extremis oppositis. Primum: quia etiam habitus charitatis est indifferens ad utramque, & tamen non est potentia libera. Secundum: quia de ratione potentiae libera est, quod præcognoscit extrema ad quae est indifferens, ducaturque ad eligendum unum præ alio propter conuenientiam cognitam in eo præ alio, quod in intellectu diuino non reperitur. Sed male. Primum: quia habitus charitatis non est a se ipso determinabilis, ad alterutrum ex extremis oppositis, sicuti ponitur esse intellectus diuinus, sed a nutu voluntatis libera, cui subditus est; unde exemplum non est ad rem. Secundum: quia certum, ni fallor, est apud omnes, potentiam ita indifferenter ad utramque, ut possit se ipsam ad alterutrum determinare, quin ab alio quoquam determinetur, non posse non liberam esse. An vero ad huiusmodi spontaneam determinationem, in qua communi persuasione consistit libertas, sit requisitum, quod talis potentia ducatur præ cognitione conuenientiae, ac disconuenientiae extremitatum, sub-

lite est. Sunt enim, qui id negant, ut videtur est in Arriag. diff. 8. de anim. fett. 1. & 2. Quare dicendum haud dubie est, sequi ex Aduersariorum sententia, aut intellectum diuinum simpliciter esse potentiam liberam, aut else potentiam chimericam, vtpotè habentem id, in quo consistit libertas, sine requisito ad libertatem.

Amplius. Agrè, in modo ne ægre quidem intelligibili, le videtur, quod aliquid contingenter existat in rerum natura, & tamen à nulla libertate aut diuina, aut creata ducat originem. Sed scientia Dei, de qua tractamus, ita existit contingenter in rerum natura, ut poterit non existere; & tamen iuxta Aduersarios neque à libertate creata venit oriunda: quia putant libertatem creatam ante absolutam sui existentiam, penitus esse nihil neque à libertate diuina: quia supponunt cum nostra schola contra Thomistis, talem scientiam nullatenus esse liberam Deo, ut potè nullum decretum Dei liberum supponentem. Igitur Aduersariorum sententia aut agrè, aut ne ægre quidem intelligibilis est. Dicunt. Contingens nullo modo trahens originem à libertate creata, qualem supponunt dictam scientiam, tunc solum exigere nasci à libertate diuina, quando addit perfectionem aliquam cumulo rerum, qualem non addunt actus interni Dei contingentes, vtpote, qui non alia perfectione quam necessaria Dei cum ipso Deo identificata potiuntur; in quo à creaturis contingentibus discriminantur, quæ propriam, contingentemque perfectionem habent: ob idque minime existere possunt independenter à dominio voluntatis diuinae. Egregium effugium ex occasione dumtaxata, ut videtur, quaestum: Quid interest addere, vel non addere perfectionem cumulo rerum id, quod verissime est aliquid existens contingenter à parte rei, ut necessario subdi debat, vel secus dominio libertatis diuinae? Numquid Deus minus est Dominus verorum, quam bonorum, ut queat impunè verum contingens eius dominium subterfugere, contingens autem bonum non item? Aut cur, cum æque expolcat utramque non existere à se (si quidem nihil contingens potest existere à se ipso) alterum à dominio alieno, seu diuino, seu creato existere expolcat, alterum autem minime? Certe quæcumque principio distincto egent, à quo habeant contingenter existere, dominio quoque distincto æque egere dicenda sunt, à quo eorum existentia præ opposita determinetur. Quare, si scientia, de qua agimus, est non addat perfectionem cumulo rerum, citra omne dominium libertatis diuinae, & create ab intellectu Dei re verâ potest contingenter existere; non video, cur plures creature, quantumuis perfectionem addant cumulo rerum, pariter ab omnipotencia contingenter possint existere, citra omne dominium libertatis diuinae, & create.

Dicent fortasse, ea solum contingentia subdido minio libero Dei, quæ ut talia, à voluntate diuina, in qua tale dominium stat, sunt efficaciter amabilia; talia autem ea dumtaxat esse, quæ perfectionem contingentem addunt cumulo rerum. Cæterum, eti si assumptum sit verum, adhuc scientia contingens, de qua tractamus, obiectum ideonem esse posset amoris efficacis Dei: quia licet bonitatem entitatiuum, & absolutam sibi propriam, atque adeo contingentem non habeat, vel habet respectum utilitatis ad varios fines, quæ ad terminandum dictum amorem sufficiens est; vel est hoc itidem caret, adhuc semel bona per solam beatitudinem Dei necessariam, obiectum idoneum esse posset

Disp.X. De variis statibus rerum. Quæst.I. 229¹

posset talis amoris: quoniam ut complexum aliquod efficaciter sit amabile, sat est, quod illud bonum sit, & sumptum diuini contingens; tamen non omnes eius partes seorsim sumptus sint contingentes. Nullus igitur appetit titulus, quomodo predicta scientia non efflagitet necessariò nasci à libertate diuina, casu, quod à libertate creatuæ non possit originem trahere, vt Aduerfarij putant.

⁴⁵ Qui quidem in solutionibus datis difficultati propositæ non quietentes, eo tandem perdutiunt, vt faceantur, obiectum scientiæ mod. & log. quidem, non vero alter determinare intellectum Dei ad talen scientiam concipiendam, ad eamque subinde præcedere prioritatem quadam rationis, non vero illa prioritate reali, quod multis fatigunt explicare, sed, quæ ego non video, quomodo cum tentientia sua cohærent. Persiftum namque in asserendo consentienter ad sua principia obiectum scientia media nullum esse, nullaque libidine veritatem obiectuum habere in se antecedenter ad talen scientiam, sive independenter ab illa; sed totam suam veritatem obiectua ab ipsa, tanquam a forma extrinseca mutuare. Quo posito, vereor ne eiulmodi determinatio logica dicti obiecti verbalis tantum sit, captaque ad obiectendum aliquo modo dissonantiam eorum, qua ex tali assertione, sententia que inferenda veriunt. Si enim obiectum scientiæ media nullum esse, nullamque veritatem obiectuum habet in se, atque adeo prorsus est in se nihil, independenter à tali scientia, quoniam aut logico, aut alter potest ad existentiam eius determinare? Siquidem merum nihil ad nihil vlo modo valer concurrere, seu conducere, vt est notissimum. Dicere namque, vt dicunt ex vi infinita intelligendi, quam habet intellectus diuinus, & ex predicto obiecto per bonam consequentiam inferri, dari in Deo scientiam eius, & in hoc consistere determinacionem logicam, qua obiectum determinat ad scientiam; perinde est, supposita dicta assertione, sententia que ac dicer, ex sola vi intellectu intellectus diuinus per bonam consequentiam inferri, dari in Deo scientiam talis obiecti; atque adeo solum intellectus diuinus praefat nihilo comitans, per se solum præstat, vt est notissimum: obiectum autem prædictum, iuxta prædictam assertiōnēm, atque sententiam, nihil est prorsus in signo antecedente ad scientiam. Sed his omisis, virgentes ab aliis latibus Aduerfarios argumentis alius ostendamus propositionem.

⁴⁶ Sit igitur ordine secundum. Nulla res potest reddi obiectiuè vera per aliquid à se distinctum realiter sed per se necessariò est talis, quacumque obiectiuè vera est, vt efficaciter, vniuersaliterque probauimus *suprà n. 12*. Ergo neque conuersio Iuda vt futura sub conditione auxilium A, per aliquid à se distinctum realiter potest reddi obiectiuè vera. Ergo veritas huius obiecti conueniens conuersioni Iuda: *Si Iudas haberet auxilium A conuerteretur*, non potest esse identificata cum scientia Dei de tali obiecto, quæ realiter a conuersione Iuda distincta est. Vtique consequentia est evidens: antecedens autem est probatum *loco citato*. Hinc, vt arguebam vniuersalius *n. 14*.

⁴⁷ Arguo in praesenti tertio ab absurdio. Nullum conditionatum contingens est obiectiuè verum intrinsecè, vt statum aduerfarij. Sed tertia argumen-

tum præcedens nec potest reddi obiectiuè verum extrinsecè per scientiam conditionatam Dei. Ergo simpliciter nullum est obiectiuè verum. Sed solum obiectiuè vera cognoscibilia à Deo sunt. Ergo stante Aduerfarij sententia, nullū conditionatum contingens à Deo cognoscibile est. Quod est absurdum. Hoc argumentum eandem vim habet contra Thomistas opinantes, huiusmodi contingencia conditionata dumtaxat esse obiectuè vera a decreto extrinsecō Dei.

Quarto, iuxta doctrinam vniuersalem suprà datum *n. 15. & seqq.* ita arguo. Iudicare Deum, esse hoc obiectum verum: *si Iudas haberet auxilium A conuerteretur*, aliud non est, iuxta Aduerfarij doctrinam, quam iudicare Deum, existere veritatem obiectuum conuersiōnis conditionata Iuda, realiter à sua scientia indistinctam, nullatenus iudicata, sed summam apprehensa simpliciter ipsa conuersione conditionata Iuda. Igitur Deus rursus nullum contingens conditionatum iudicat; sed tantum scientiam absolute existentem, quam de illo ab Aduerfarij habere dicitur: nō ne hanc quidem iudicat; si quidam de obiecto non iudicabili a se distincto impertinenter est in Deo scientia contingens sui ipsius tantum iudicariuta. Hoc argumentum etiam facit contra Thomistas commemoratos, cuius vim vt percales, lege ad rem dicta *loco citato*.

Quinto arguitur. Aut Deus iudicat conditionatum ⁴⁹ con. ingens, vt conditinctum à sua scientia de illo, aut non, sed scientiam ipsam solam: Si non: equitur primò, nullum conditionatum contingens à Deo iei, quod quam sit absurdum iam diximus. Secundo sequitur, Deum falli: quia iudicatur se habere scientiam de obiecto conditionato, atque adeo se iudicare illud cum vere non iudicet. Si autem Deus præter scientiam iudicat conditionatum contingens, vt conditinctum ab ipsa scientia. Sequitur item, Deum falli: quia conditionatum contingens terminans seleni sui cognitionem, vt conditinctum à scientia, non potest non esse aliquid obiectuè in mente illud cognoscens, vt conditinctum à scientia; (omne enim cognitum aliquid esse obiectuum habet in mente illud cognoscens, aut non erit cognitum, vt ponitur) at in se ipso, vt conditinctum à scientia iuxta aduerfarios penitus nihil est: igitur alter te habet in mente cognoscens, quam te habet in se. Quod ipsum est cognoscens falli, quando cognitio iudicativa est, vt supponimus.

Sexto arguitur consentaneè ad doctrinam datum numer. 19. & seqq. Hac duo obiecta: *Si Iudas haberet auxilium A conuerteretur. Si Iudas haberet auxilium A non conuerteretur*; vel sunt contradictoriè opposita independenter à scientia sui, vel non? Si sunt: ergo independenter à scientia sui, atque adeo intrinsecè alterum verum, & alterum falso est, quo corrut aduersa sententia; siquidem oppositio obiectorum sibi contradicentum in eo stat, quod alterum verum sit, & alterum falso. Si non sunt. Ergo invariatis intrinsecè obiectis sibi contradictoriis, alterius sine differencia potuit Deus scientiam concipere; quod est mirabile. Cur igitur affirmatiui potius, quam negatiui scientiam concepit de facto? Quin in amborum simul potuit concipere scientiam: quod est absurdum: quia obiecta alias inter se non opposita simul fieri possunt, nec scientiæ eorum erunt oppositæ, cum scientiæ solum opponantur pœnas obiectorum oppositionem. Tum etiam amborum simul potuit scientia carere, quod

Pharus Scientiarum

230

æquè absurdum est : quia intellectus Dei necunde potest necessitari ad concipiendam scientiam obiecti praterquam à veritate ipsius obiecti , neutrum autem obiectorum sibi contradictentium , iuxta Aduersarios , est verum antecedenter ad scientiam sui , vnde patet ex eorum sententiâ sequi utrumque , aut simul verum , aut simul non verum posse esse ; Quo quid absurdius ? si dicant , intellectum diuinum siapte natura necessitatum esse ad cognoscendum alterutrum extreum contradictionis sine altero , si que suâ cognitione faciendum , vt alterum verum , & alterum non verum sit indispensabiliter . Absque idoneo fundamento loquentur difficultate pressi . Nullum enim adept ad dicendum extra calum controvergiae praesentis , intellectum diuinum aliunde , quam à veritate obiectorum , ad quidpiam a se distinctum cognoscendum necessitatum esse ; Eius quippe non est facere per se quæ cognoscet , sed cognoscere alio modo facta , vt est notissimum .

⁵¹ Septimò arguitur . Sequitur ex sententiâ oppositâ omnia conditionata contingentia , qua Deus non cognoscit , & potuit cognoscere , proprie ab illo ignorari modo . Quod est absurdum : quia id dicitur proprie ignorari , quod ita non cognoscitur , vt sola eius cognitione defideretur , nihil penitus ex parte obiecti deficiente , quominus proxime illud cognosci possit ; sed sola cognitio eorum conditionatum contingentium , qua Deus non cognoscit , defideratur , vt ea cognoscat , illaque sola absque omnino alio posita , vt proxime potuit ponи , cognosceretur . Ergo .

⁵² Octauò arguitur . Certum est , multa contingentia conditionata , esse moraliter necessaria , multa vero non item . Sumo ergo unum moraliter necessarium , siveque A ; & arguo sic . Intellectus Dei est necessitatus moraliter ad cognoscendum A : quia , quæ necessitate obiectum est verum , eadem tenetur intellectus Dei illud cognoscere , vt constat ; sed non est necessitatus per obiectum , vt præcivm à scientiâ : quia vt sic , iuxta Aduersarios est penitus nihil ; neque est necessitatus per ipsam scientiam , quia potentia nullomodo necessitari potest ad actum per ipsum actum , vt est notum . Neque est necessitatus per se ipsum quia per se solum est necessitatus ad cognoscenda omnia vera , ex suppositione quod sint vera , absolute autem penes necessitatem , quam habent , aut non habent obiecta essendi vera , euadit ille necessitatus , aut non necessitatus ad cognoscendum illa . Igitur intellectus Dei necessitatus est moraliter ad cognoscendum A , quin sit per quod necessitetur , quod est contradicatio .

⁵³ Nonò arguitur . Ideò contingentia conditionata cognoscuntur à Deo , quia verè sunt futura sub conditione ; non verò è conuerso ; ideò sunt verè futura sub conditione , quia cognoscuntur à Deo , vt uniformiter sentiantur , cōstanteque pronunciant Theologi , & Patres . At in sententiâ aduersariorum oppositione evenit . Ergo est falsa . Sensus autem in quem illi prædictam causalem detorquent , à communione omnium consensu prorsū alienus est .

⁵⁴ Decimò per argumentum octauum possum *præf. n. 26.* reducere ad præsentem materiam efficaciter probari potest , sequi ex Aduersariorum sententiâ , conuersione Iudei e. g. futuram sub conditione auxiliij A , non solum quoad veritatem sui obiectum , sed quoad totum suum verum esse realiter esse identificatam cum scientiâ diuinâ . Quod patet esse absurdum . Vnde rursus efficitur . Peccatum sub conditione futurum cum totâ suâ malitia , realiter esse indistinctum à scientiâ Dei , & consequen-

ter ab ipso Deo . Quod peius est absurdum . Et quidem Recentiores , cum quibus agimus expresse dicunt , & lèpè repetunt , futuritionem conditionatam , aut conuersationis , aut peccati , aut cuiusvis alterius rei sub conditione future cum scientiâ Dei esse identificatam revertere ; addunt tamen non esse idem futuritionem conditionatam rei cum ipsâ re conditionata futura ; sed male : quia futurio conditionata rei aliud non est conceptione omnium , quam existentia conditionata rei : Idem namque sonat , fore conuersationem Iudei , si daretur auxilium A , atque extitaram , si daretur . Sed existentia conditionata rei non est distincta ab ipsâ re , sicut nec existentia absentia , vt dicti Recentiores nobiscum contra Thomistis tenent . Igitur nec futurio conditionata rei distincta est ab ipsâ re . Dum ergo hanc indistinctam ponunt à scientiâ diuinâ , tacito quodam impulso consequentia doctrinae , tametsi præter intentionem in absurdum modò illatum videntur induciti .

Vnde decimò . Ex duabus conditionatis contingentibus contradictoriis , alterum necessariò est verum , etiam si per impossibile Deus neutrò scientiam haberet : quia defectus scientiâ diuinâ per locum intrinsecum , iuxta communem Theologorum consensum , veritatem obiectorum non tollit ; aliunde ex extremis contradictoriis non potest non alterutrum verum esse . Igitur veritas alterutrius ex contradictoriis conditionatis contingentibus non est modo idem realiter cum scientiâ , quam Deus habet de illo .

Duodecimò . Opposito contradictoria diuersa est ab oppositione contrariâ , vt cum Arist. docent communiter omnes Philosophi , atque Theologi , quatenus unum contradictorium formalis exclusio alterius est : unum verò contrarium non est formalis exclusio alterius ; sed illam inferit . Ergo veritas contradictoriis conditionalium contingentium non constituitur per scientiam Dei , vt aduersarij dicunt . Probo consequentiam : quia fequeretur esse illa contradictoria , vt supponimus & non esse contradictoria , sed tantum contraria . Quod est absurdum . Essent enim solum opposita eā oppositione , quam habent actus scientiâ diuinâ , ab ipsorum veritate indistincti , quae oppositio contraria est . Dicit fortasse aliquis , huiusmodi vera conditionata , vt constituta per actus scientiâ Dei oppositos esse quidem contrariales , quae contradictoria inferunt , vt cetera quaque contraria . Attamen cum sententiâ , quam impugnamus hoc stare non potest : quia si conditionatum de facto verum inferret , vt veritatem à se distinctam contradictoriis formale oppositi , vt gratia e. g. inferit contradictorium peccati , iam datur aliqua conditionata veritas , non constituta per scientiam Dei , nempe illud contradictorium formale illatum ; quod propositus respuit dicta sententia . Fateri autem , vt fatebuntur eius Autores oppositionem contradictoriam , & contrariam diuersas non esse quia opinantur , negationem viuisciusque rei , formalemque eius exclusionem aliud non esse à positivo eius impedimento , præterquam quod est contra Arist. & alios omnes prorsus est falsum , vt *suprà ostendimus disp. 9 qnaest. 3.*

Decimò tertio . Omne contingens absolutè existens prius naturâ fuit conditionate existens , sive conditionate verum , sub conditione principij , à quo habet absolutè existere . Est certum apud omnes : quia si verum est absolutè , *consensu existit ab auxilio A* , non potuit non esse prius verum conditionate , si

extitit

Disp.X. De variis statibus rerum. Quæst.I. 231

extiterit auxilium A, existet consensus: sed de cumulo omnium actuum scientiae contingentis, quos Deus de facto habet, nullo dempto, verum est absolute: existit ab intellectu divino: ergo de eodem fuit prius verum conditionatè: si extiterit intellectus divinus, existit talis cunulus: At hoc contingens conditionatum non potest constitui verum per aliquem actum contingentem scientiae diuinae, prout existentem absolute: quia in eo signo, in quo est verum, nullus omnino talis est, cum sit lignum existentiae conditionatae omnium, praecinctus ab eorumdem omnium existentia absoluta, ad eamque præius. Ergo per se ipsum, & ab intrinseco est verum. Tantundem ergo de reliquis omnibus conditionatis contingentibus dicendum erit: quia omnium eadem ratio est. Neque sumat quipiam instantiam contra hoc argumentum ab actu scientiae, per quem prout absolute existentem cognoscit Deus in omnium sententia dictum conditionatum. Nam bene stat, actum scientiae è signo posteriori absolute existentiae, in quo est, ricipere ut obiectum, tum alios, tum se ipsum, prout conditionate existentes in signo anteriori; quin ipse in eo signo anteriori absolute existat. At vero, quod actus contingens scientiae non sit prius conditionatè, quam absolute existens; sed per ipsam absolutam existentiam constitutatur in esse existentis conditionatè: proindeque nihil prouersus differant status conditionatus, & absolutus eius, prout ab Aduersariis in casu argumenti facti necessario est dicendum, omnino impossibile est. Ne autem prætexant Recentiores, cum quibus agimus, in conditionatis de conditione necessarii purificanda, quale est illud, in quo argumentum factum fundatur, non distingui statum conditionatum ab absolutum, quo totum argumentum cessat. Tametsi prætextus falsus sit; de quo alias, quandoquidem conditionatorum contingentium de conditione disparata ipsi scientiam medianam admittunt; statimque subinde conditionatum præsumique ab absolutum; sumant loco prædicti conditionati, hoc de conditione disparata non necessarii purificanda: Si extiterit Peirus, existit in Deo talis cunulus actuum scientiae; de quo ibi. Quo totus cessabit prætextus, & nostrum argumentum firmum perficerit.

58 Decimo quartò. Ideò Aduersarij veritatem futuri contingentis conditionati cum scientia eiusdem faciunt idem: quia universaliter putant, nullum obiectum ita esse verum, vt per scientiam absolute existente sit iudicabile, quod non sit absolute tali scientiae coexistens, vel per se ipsum, vel per aliquid secum determinate connexum, in quo consistat veritas eius. Sed futurum contingens ab solutum neque per se ipsum, neque per aliud secum connexum coexistit scientiae visionis sui ab æterno, preterquam per ipsam scientiam: Ergo veritas itidem futuri contingentis absoluti cum scientia visionis eiusdem ponenda est idem. Quod est plusquam absurdum. Negabunt minorem Aduersarij. Primb: quia putant, futura ab soluta phisice esse præsentia æternitati L'ei, vt sicut per se ipsa determinare intellectum diuinum ad sui visionem, atque adeò per se in æternitate esse vera. Secundò: quia putant etiam in Deo dari ab æterno decretum efficaciter determinatum eiusmodi futurorum, non quidem natura antecedens, sed comitans eorum existentiam (tale enim ponunt decretum, quo Deus concurrit cum causis liberis) à quo etiam ab æterno sunt vera præscin-

Pharus Scient. Tom. I.

dendo ab eorum præsencia in æternitate. Ceterum, quām sit falsum utrumque à nobis probabitur *suis locis* vnde pro complemento hunc argumenti probatio minoris negatæ petenda est.

Decimo quinto. Scientia conditionata Dei, de qua agimus, necessariò est vera, vt constat. Ergo & necessariò connexa cum suo obiecto directo, quod iuxta Aduersarios adæquatè ab illa est distinctum, tametsi ab illa tanquam à forma extrinseca reddatur verum. Sed non est connexa solum cum tali obiecto, prout habent esse in ipsa scientia: quia vt sic etiam scientia falsa cum suo obiecto connexa est, siquidem hoc ipso, quod est representatio eius nequit existere ab illo eo quod illud habeat esse representatum in illa, vt constat. Igitur connexa est cum tali obiecto prout habet esse in se ipso atque adeò existere nequit, quin obiectu tale sit realiter, & intrinsecè in se, quale est representatiuè, seu obiectiuè, in ipsa scientia. Quo ruit sententia Aduersariorum. Vel si talis scientia potest existere ab illo eo quod obiectum habeat realiter, & intrinsecè in se illud esse, quod representatiuè, seu intentionaliter, seu obiectiuè habet in scientia, hoc ipso potest falsa existere, siquidem falsitas scientiae affirmativa secundum omnes in eo stat, quod obiectum non sit in se sicut affirmatur per scientiam; atque adeò sicut obiectiuè est in ipsa.

Decimo sextò. Deus ad conferendum mihi auxilium efficax præ sufficiente ab ea vera bonitate per scientiam medianam iuxta nostrā scholam præcognita mouetur, ratione cuius mihi illius magis proficuum est, quam sufficiens, vt constat: sed huiusmodi bonitas in statu conditionato, in quo terminat scientiam medianam, nullatenus in sua veritate pender ab ipsa scientia, tanquam à forma. Alioquin auxilium efficax in statu ab soluto, vbi illud ipsa eadem bonitate est mihi bonum, quæ fuit prævisa in conditionato non tam à consilio confensus, quām à consilio illius prævisionis esset mihi magis proficuum, quam auxilium sufficiens; quod patet falsum esse; siquidem compertum est solum ad rem mea interesse habere auxilium, quo de facto consoniam: quidquid fit de scientia diuina.

Decimo septimò. Nulla propria cernitur inter scientiam Dei conditionatam, & contingens sub conditione futurum, vt hoc per illam reddatur formaliter verum, vt arguebamus in simili *suprà n. 37*. Non enim appetet, potius videtur repugnare, vt veritas absolute existens verum faciat, quod non absolute, sed conditionate tantum exigit: quale enim est verum, talis profecto debet esse eius veritas, & è conuero. Certè, si per aliquid actu existens in Deo, veritas conditionatorum contingentium esset constituenda, minus male quod ad rem attinet, posuissent illam Recentiores in decreto actuali Dei conditionato ex parte obiecti, non antecedente, sed comitante actu sub conditione futurum, ne libertatem laderet, quale ipsi ponunt in statu absoluto decretum, quo Deus concurrit cum causis liberis: hoc namque pacto, nec tam peregrinè opinati essent, nec in difficultates argumento primo propositas circa determinatum diuinæ scientie cecidissent; tametsi adhuc scientia eorum falsa esset. Ne tamen sic contra omnes nostros è medio tollerent scientiam medianam, in

V 2 cogita

cogitationem inauditam , & longè magis falsam prolapſi sunt : non animaduertentes , uti deberent , luppenito illo suo decreto concurrendi determinanteque actus noſtrorū comitanter , iam Deum ad conferenda ſua auxilia efficacia , ſcientia media non indigere , vt ostendemus *alibi* , dum penitus tale decretum eliminemus . Addo , inconquerenter adſcripſiſe hos Recentiores veritatem conditionatorum neceſſariorū entitati neceſſaria Dei , & non potius ſcientiæ neceſſaria eorum , adſcriben-tes veritatem conditionatorum contingentium eo-rum ſcientiæ .

62. Denique probatur propositio : quia ſtatus conditionatorum contingentium , veritasque obie-ctuā eorum modus quidam effendi eorum eft , qui proinde ab illis realiter debet eſſe indiſtinguiſtus . Mitto plura : nam ex dicendis amplius roborabitur propositio . Solum noto ad extre-um , pleraque ex argumentis , qua pro ea adduximus etiam contra Thomistas facere , quatenus po-nunt veritatem contingentium conditionatorum in decreto actuali Dei conditionato ex parte obiecti .

Propofitio 3.

63. Nec ſtatus quiditatuum abſolutus , nec illius ſta-tus conditionatus rerum , per aliquam appre-henſionem , aut diuinam , aut creatam intrinſec vlla ratio-ne conſtitui potest .

Hæc propositio eft contra ſecundam ſententiam relata-ram numer. 8. Probatur autem , quod attinet ad primam partem de ſtatu quiditatuum abſolute-to . Primò : quia huiusmodi ſtatus quiditatuum rerum nihil eft aliud ab illo modo effendi eorum , ratione cuius ipſis competunt , de ipſisque ſubinde ſunt enunciabiles veritates quiditatue , ac prorsus neceſſarie eorum ; ſed totus hic modus ef-fendi ſe habet ex parte obiecti cuiusluis cognitio-nis Dei , & creature , quin cognitio ipſa intret il-lum : Ergo .

64. Secundò aut appre-henſio ſue diuina , ſue crea-ta conſipientis hoc obiectum : Petrus eft homo eft tota veritas talis obiecti denominans illud verum extrinſece , uti de ſcientia conditionatorum con-tingentium philofophabantur Recentiores reie-cti proposit. 2. aut eft pars veritatis eius , aut neutrō modo ſpectat intrinſec ad cius veritatem . Pri-mùm , imposſibile eft , vt pleraque argumenta oſtentant propositio precedens . Secundum bifariam potest intelligi : vel quod ſit pars veri-tatis extrinſec denominantis obiectum , aut ali-qui d eius verum , alia in fe non verum intrinſec ; & hoc pariter per eadem argumenta eft iam repro-batum , ut patet : vel , quod ſit pars veritatis obiecti intrinſec quoad omnes ſtas partes veri , quatenus eft pars ipius obiecti , & hoc falſum eft , ut per ſe appetat . Compertum enim eft , appre-henſionem huius obiecti : Petrus eft homo , ipium obiectum non intrare , ſed tantum extrinſec denominare illud appre-henſum , ſeu cognitionem . Si denique dicatur tertium , ad veritatem licet talis obiecti in-trinſec non ſpectare dictam appre-henſionem , hoc ipſum eft , quod intendimus . Nam non conſtitui talis obiecti veritatem per talem appre-henſionem , & non conſtitui per talem appre-henſionem ſtatu quiditatuum talis obiecti in idem recidit ; ſiquid ſtatu quiditatuum rerum vocamus illum , ad quem eatum obiectuā veritates quiditat-

uæ , & neceſſariae pertinere dicuntur , quiqe proinde aliud non eft ab huicmodi verita-tibus .

Tertiò . Petrus non eft homo , ex eo quod ta-lis à Deo , aut à creature concipiatur ; ſed potius talis à Deo , & à creature concipiatur , ex eo quod talis de ſuo eft . Vnde prius aliquo modo eft , Pe-trum hominem , quā à Deo , aut à creature concipi telemigitur id , vnde habet tale eſſe , quod eft ſta-tus quiditatuum eius , independens eft à cognitione tam increātā , quā creatā , per illāmque proinde intrinſec non conſtituitur .

Quartò . Petrus per ſui appre-henſionem tan-tum acquirit eſſe appre-henſum , ſue cognitionem ; atque adeo (quod in idem recidit) obiectuē ſeu intentionaliter , metaphysicę ſubinde exiſtere in mente illum conſipientis , quod totum ipſi acceſſorium , & extrinſecum eft . At eſſe hominem , ipſi eft intrinſecum , & neceſſarium . Ergo in hoc , quod eft , eſſe verē hominem per ſui appre-henſionem extrinſecam conſtitui non po-teſt . Quod ipſum eft , non poſſe conſtitui per illam ſtatu quiditatuum eius . Itaque non ne-gamus , res omnes per ſui cognitionem ſtatum quendam intentionalem , ſeu obiectuum ſortiri , in quo quendam effendi modum intentionalem dici poſſunt habere , quatenus in mente eas cognoscentis dicuntur exiſtere , ibique ſubinde eſſe id , quod prout ibi exiſtentia ſunt . Dicimus tamen , hunc non eſſe ſtatu earum quiditatuum , quia totus iſte modus intentionaliter effendi accidentaliter illis , ſue acceſſoriis , non verē quiditatuum eft . Quo au-tem iure ſtatu quiditatuum , ſtatu etiam obie-ctuum ſpeciatim dicatur , *inferius proposit. 5.* vi-debimus .

Quintò . Petrus prout eft obiectuē in mente illum conſipientis , ſue prout eft ibi exiſtentia ſtatu quiditatuum , ſeu obiectuum intentiona-liter , non eft eſſentialiter , & neceſſariō homo ; ſed accidentaliter tātum , aut etiam contingenter , quem admodum , & prout exiſtentia realiter in rerum na-tura . Quoniam hoc ipſo , quod exiſtentia , tum intentionalis in mente conſipientis , tum realis in rerum na-tura conuenient Petro accidentaliter , aut etiam contingenter ; quidquid ei quoquo modo conuenit prout exiſtentia aut intentionaliter , aut realiter , non po-teſt non conuenire illi accidentaliter pariter , ut conſtat , aut etiam contingenter . Sed Petro prout in ſtatu quiditatuum non conuenit eſſe hominem accidentaliter , aut contingenter , ſed prorsus eſſentialiter , & neceſſariō , ut eft notissimum . Igī ſtatu quiditatuum Petri non eft , quem habet prout cognitus in mente illum conſipientis , proinde ne cognitione eius poſt conſtitui ; ſed , quem in ſe , prout in ſe habet , in quantum eft id , quod de ſuo auctore ſui cognitionem eft .

Sexto . Si ſtatu quiditatuum Petri eft , quem habet prout cognitus in mente cognoscentis , cognitioneque proinde conſtitueretur ; de Petro prout in ſtatu quiditatuo verificarentur propositio-nes accidentales , & contingentes , ut *Petrus eft albus* : *Petrus loquitur* ; quia hoc ipſo , quod quis concipiat Petrum aut albiū , aut loquentem , ve-rum eft accidentaliter , aut etiam contingenter de Petro , prout ſic concepto , eſſe albiū , aut loqui . Hoc tamē in plane absurdum eft : quia de Petro prout in ſtatu quiditatuo ſola propositio quidat-tiae , & neceſſariae verificari poſſunt , ut conſtat ex dictis *suprā n.6.*

Iam fecunda pars propositio-nis , de quo uis ſta-tu conditionato pariter comprobatur . Primo : quia ſtatu

Disp.X. De variis statibus rerum Quæst.I. 233

status conditionatus rerum ille est, ratione cuius veritates obiectivæ conditionatae conueniunt illis: huiusmodi autem veritates ex parte ipsarum rerum se habent, quin ipsas intrent cognitiones, sicut & ceteræ omnes veritates de rebus ipsis enunciabiles, & iudicabiles.

70 Secundò: quia veritas obiecti conditionati, non potest ei aduenire extrinsecè ab aliqua sui cognitione, neque totaliter, neque particulariter, vt iatis probant, quæ dicta sunt *propositi*. 1. & 2. Tum cognitionis non est pars intrinsecæ obiecti conditionati per eam cogniti, prout paulò ante dicebamus de cognitione obiecti quiditatu; cum tantum sit velut in forma extrinsecæ denominans illud cognitum; quemadmodum voces significantes obiecta ita non intrant ipsa obiecta sed extrinsecè denominant illa significata.

71 Tertiò. Futurum conditionatum non constituitur per iudicium, quo iudicatur tale, vt fatus constat ex superioribus; sed neque apprehensio simplex constitutrix hypothetum, sive supponens conditionem, sub quâ illud iudicatur futurum ad eius intrinsecam constitutionem pertinet, prout fert sententia, quam refutamus modò, Ergo. Probo minorem. Quia futurum conditionatum neque est futurum, neque verum conditionatè sub conditione prout apprehensio, sive prout positâ in hypothesi per ipsam apprehensionem, sed prout ex parte rerum se habent, qua ratione talis futuri conditio est. Igitur talis apprehensio ne ex parte quidem conditionatæ intrat obiectum conditionatum; tametsi ex parte intellectus sit requisita, vt sub conditione per illam apprehensio, & supposita ab intellectu ipso iudicetur futurum. Itaque cum iudicat intellectus: *Si Iudas haberet auxilium A conuerteretur.* Quod iudicat est futurum conuerzionem Iudas sub conditione, quid re ipsa ipse daretur, existeretque auxilium A; non sub conditione, quid tale auxilium per sui apprehensionem supponatur existens, & datum; Hoc enim esset iudicare futuram conuerzionem Iudas, non sub conditione auxilij A; sed sub conditione apprehensionis eius, seu (quid idem est) non sub conditione existentiae physice, sed sub conditione existentiae intentionalis auxilij A, quæ sunt diversæ conditions. Igitur ad prædictum obiectum nullatenus spectat intrinsecæ apprehensio faciens hypothesim, supponensque, vt conditionem, sub quâ futura iudicatur conuersio Iudas, physicam existentiam auxilij A; sed tantum ipsa existentia auxilij A, per modum conditionis, & ipsa realis futuritio conuersionis Iudas per modum conditionati, prout amplius infra declarabimus; tametsi ex parte intellectus ad iudicandum conditionatum, necessarium omnino sit apprehendere conditionem per apprehensionem, quæ fūpte naturā ex peculiari modo tendendi suppositiū eius sit, sive factiua hypothesis.

72 Quartò. Nulla harum vocum: *Si Iudas haberet auxilium A conuerteretur*, pertinet intrinsecè ad obiectum significatum per illas, tametsi per vnamquamque aliquid constituens intrinsecè tale obiectum significetur ut notissimum. Igitur tantumdem dicendum est de cognitionibus iis vocibus in intellectu correspondentibus.

73 Quintò. Qui iudicat, fore, vt Iudas conuerteretur, si haberet auxilium A, nullatenus cognoscit reflexè apprehensionem, per quam facit hypothesim, vt experientia constat; sed tantum conuersionem ipsam, vt subest conditionatæ ipsi auxilio. Igitur talis apprehensio non se habet ex parte obiecti, licet

Pharus Scient. Tom. I.

ex parte intellectus ad tale iudicium requiratur.

Sextò. Non idem est verum obiectivæ, fore conuerzionem Iudas, si haberet auxilium A: quia ponitur ab aliquo intellectu in hypothesi, supponitur re tale auxilium existere; sed quia in casu realis existentia talis auxilij, velè fe Iudas determinaret ad talem conuerzionem. Igitur apprehensio ponens in hypothesi, supponensve, tale auxilium existere, ad veritatem obiectivam talis obiecti non spectat intrinsecè; sed aliunde tota illa integrè constat, tum per dictam apprehensionem, tum per iudicium, cui ea annexetur, cognoscenda. Ex quibus omnibus apparet, neque statum quiditatuum absolutum, neque ullum conditionatum rerum per villam apprehensionem aut diuinam, aut creatam constitui intrinsecè. vt *propositio nostra* fert; & consequenter, neque veritates obiectivæ ad tales status pertinentes:

Propositio 4.

Status quiditatius absolutus rerum ab omni eamundem statu conditionato diversus est, tametsi aliquem eorum ferat secum annexum.

Hac propositio contra tertiam sententiam est relata m. 9. Probatur autem quod primam eius partem. Primo: quia passim iudicamus, atque enunciamus verè de rebus, iudiciis, atque enunciationibus absolutis, quæ independenter ab omni eam existentiâ tam conditionatâ, quam absolutâ, huiusque penitus immemores eis deprehendimus conuenire quiditatibus & necessario, vt cum dicimus: *Homo est animal rationale; Homo est risibilis; Actio connectitur cum suo termino; Triangulus habet tres angulos aquales duobus rectis;* & cetera huiusmodi. Igitur res statum quiditatuum absolutum diversum ab omni conditionato habent, ratione cuius dictæ veritates aboluta conueniunt illis.

Secundò: quia nemo haec tenus dixit, omnes propositiones veras de materia necessariæ, quales prædictæ sunt, & similes, conditionatae esse. Pleraque enim sunt absolutæ, vt experientia monstrat: Igitur veritates obiectivæ necessariae (independentesque subinde ab existentiis in rebus creatis) huiusmodi propositionibus correspondentes etiam sunt absolutæ, absolutæque conueniunt rebus, quibus per tales propositiones attribuuntur. Omnis quippe propositio pones veritatem obiectivam conditionatam, vel absolutam, quam enunciata, habet esse conditionatam, vel absolutam. Igitur res statum quiditatuum absolutum ab omni conditionato diversum habent, in quo prædictæ veritates illis dicuntur conuenire, quique re ipsa nihil est aliud, quam veritates ipsæ.

Tertiò. Scientiæ humanæ maiori ex parte agunt de rebus prout in statu quiditatuo. Contemplatur enim rerum essentias, & proprietates secundum se cum præcisione ab existentiâ; & tamen ferè semper procedunt per propositiones absolutas, per demonstrationesque, & discursus ex absolutis propositionibus coalecentes, vt cernere est in Metaphysicâ, Geometriâ, Arithmeticâ, Mechanicâ, Logicâ, & similibus. Principia etiâ harum scientiarum veritates absolute sunt vt implurimū. Proprietate nemo hucusque putauit nullam veritatem absolutam sciri per huiusmodi scientias; sed omnes, quæ per eas sciantur conditionatas esse. Igitur datur status quiditatius, & absolutus rerum ab omni conditionato diversus, ad quem omnes hæ veritates, quæ obiecta sunt talium scientiarum pertinent.

V 3 Quartò

78 Quartò denique à priori. Quia vnaquaque res secundum se considerata cum precisione ab existentia de suo habet, sive ex conceptu suo obiectu esse absoluē talem, vel talem, prout explicabimus *propositi*. Hoc autem ipsum est, esse eam talem, vel talem, prout in statu quiditatibus absoluē, ut constat ex dictis, & amplius ex dicendis constabit.

79 Quod autem status quiditatibus aliquem statum conditionatum, nempe existentiæ necessarium ferat secum annexum, quæ est altera pars propositionis; est clarum: quia hoc ipso, quod vnaquaque res de suo, sive ex conceptu suo fit absoluē talis, vel talis, nequit non esse etiam talis, vel talis in statu existentiæ ex hypothesi, quod exigit: itaque eo ipso, quod hæc propositio absoluta. *Petrus est homo*, in sensu quiditatibus, & necessariovera est, non non potest non esse etiam vera hæc conditionalis: *si existit Petrus, existit homo*; sive: *si existit Petrus existentialiter erit homo*, & in ceteris pariter.

Propositio 5.

80 Omnis status quiditatibus rerum in veritatibus obiectu quiditatibus ipsarum rerum ab eisdem rebus indistinctis consistit. Similiterque omnis status existentiæ in veritatibus obiectu existentiæ rebus. Nullusque proinde horum statuum à rebus, quibus illi conuenient, existit distinctus est. Cum quo nihilominus stat inter se eos diuersos esse, sicut & veritates obiectuæ, in quibus illi conuentur diuersæ sunt.

Hæc propositio, suppositis precedentibus non tam indiget probatione, quam explicatione. Est autem quod priorem partem expressa in Doctoribus ciatis *suprà n. 10.* pro quarta sententia. Quod posteriorum etiam existimo esse de mente omnium, præterquam Recentiorum, quos haecenius refutauimus: tametsi eam non expresserint: quia rem hanc potius supposuerunt, quam expulerunt.

81 Incipiendo ergo ab statu quiditatibus absoluēto, dicimus, res omnes secundum se consideratas independenter ab eo, quod existit, vel secus habere de suo, sive, ut aiunt, ex conceptu suo obiectu veritas: quadam obiectuua ad suam existentiam spectantes, que ob id quiditatibus dicuntur, & ab intellectu, tum increato, tum creato verè indicabiles sunt, & scibiles. Nec enim de rebus sola existentia est indicabilis iudicio absoluēto; sed etiam essentia, & quidquid ad essentiam pertinet. Iudicium autem absoluētum de essentia, aut de pertinente necessario ad essentiam, qualis est passio propria, aut communis, necesse est, quod praescindat ab existentia; alioquin non quid necessarium; sed quid contingens iudicabit de re creata, cui contingens est existentia, & consequenter quidquid ei aduenit cum ipsa existentia. Itaque, qui dicit, *Petrus est homo*, aut: *Petrus est risibilis*, accepto verbo *est* substantiuē, quo pacto ab existentia praescindit, ob idque à tempore etiam absolui dicitur; absoluētum affirmat, Petrum in se, & de suo, ex suoue conceptu obiectu hominem, aut risibilem esse, quod verū est, quantumvis Petrus existat. Igitur status rerum quiditatibus, & absoluētus ab eam existentia independens in huiusmodi veritatibus obiectu quiditatibus, & absoluētis, cum ipsiisque rebus identificatis constitit, ut diximus.

82 Dicuntur autem istæ quiditatibus veritates, & re vera sunt necessaria, non à necessitate aliqua abso-

lutæ existente, qualis sola est necessitas Dei; in quo decepti sunt Recentiores suprà reiecti; sed à necessitate, quam ipsæ res de suo habent essendi id, quod sunt quiditatibus, quatenus impossibile est, ut tales de suo non sint: quæ proinde necessitas unum est ex prædictis intrinsecis, atque quiditatibus rerum conueniens ipsis prout in statu quiditatibus, atque ita ab existentia præscindens, sicut & cetera. Necessitas quippe rerum multæ, & diversæ sunt, ut *infra disp. 11.* explicabimus. Alia est necessitas in existendo, qualem Deus habet: alia est necessitas in causando, quæ conuenit causis necessariis; alia est necessitas in essendo, quod vnumquodque de suo est, quæ conuenit omnibus rebus independenter ab eo, quod existant, vel secus. Tum alia est necessitas absoluta, alia ex suppositione, &c. de quo ibi multa.

Dicuntur etiam eiusmodi veritates incorruptibiles: quæ rebus corruptis, ipsis persistit verè rebus 83 ipsiis iudicabiles, & scibiles, non persistentia existentiæ quæ tota, rebus deficientibus, perit; sed persistentia existentiæ, sive quiditatibus, qualem habere censentur rerum essentiæ, quatenus indefinitibiliter sunt verè iudicabiles, & scibiles secundum se, sive existant res, sive secus.

Dicuntur eadem veritates eternæ, non quia re 84 vera correspondant temporis eterno, seu infinito, aut in ipso verè, & propriè durent. Quod enim non existit, durare in tempore, aut tempori correspondere propriè, & in rigore non potest; sed quia in quacunque, sive ex quacunque parte totius temporis infiniti, atque adeo ab eterno, & in eternum verè iudicabiles sunt. Aut etiam, quia nos, qui cuncta tempore mensuramus, eas concipiimus quodam modo correspondentes omni tempori eterno ob eam indefinitibilitatem, quam habent in suo esse quiditatibus, & scibili. Quo pacto intelligendi sunt Albertin. & alij Doctores relati *n. 10.* cùm dicunt, essentias rerum creatarum ab eterno esse non actualitate existentias; sed actualitate essentias; id est, non existendo, sed essendo id, quod de suo sunt, sumptu videlicet verbo *esse* non existentialiter, sed essentialiter, non prout significat actum existendi, quo pacto est verbum adiectivum; sed prout significat actum essendi id, quod vnumquodque de suo est, quo pacto verbum substantiuum vocatur, prout *infra disp. 9.* dictum, atque explicatum est.

Dicuntur denique veritates prædictæ conuenire 85 rebus ex sua conceptu obiectu, non, quod eis reduplicantur, ut obiectus illa conueniant, nec quod non sint veritates reales realitate essentiæ, seu quiditatibus independenter à conceptione eas intelligentium, uti putabant Recentiores *reiecti prop. 3.* sed, quod conceptus illi obiectu rerum, qui intelligenti proponitur sumptu specificatiæ verè conueniunt, praescindendo ab eo, quod ille realiter sit existens,

Etenim præterquam quod, omnis status rerum 86 scibilius obiectu generaliter dici potest, quatenus omnis res dum sicutur, sive cognoscitur quoquo modo, obiectu dicitur esse in mente cognoscientis, tanquam in quodam statu, prout *suprà iam adnotauimus numer. 66.* Quemadmodum omnis etiam veritas, ex parte ipsarum rerum se habens, generatim obiectua appellatur: status tamen quiditatibus speciali quadam ratione communiter dici solet, insuper status obiectu. Non quidem, quia non sit vlo modo status realis; sed quia realis non est realitate

Disp. X. De variis statibus reum. Quæst. I. 235

realitate existentia; sed tantum realitate essentia. Quocirca non habens existentiam realem, à quā p̄ficitur, solam existentiam obiectuum, intentionalem in mente illum concipientis censetur habere. Cū tamen aliud in se, & de suo, independenterū à sui conceptione essentiam, seu quiditatem realēm, & veram habeat, statūque proinde realis realitate essentia dicendus sit, ut ex iam dictis fatis constat. Re tamen bene intellectā, nos quoque, ut cum plerisque loquamur, non semel statūm quiditatium, statūm etiam obiectuum indisernimatum vocabimus.

⁸⁷ Nam verò de statū existentiali absoluto, quem res actualiter, & absolute existentes habere dicuntur, utpote ex terminis notissimo, nihil est, quod addamus modo ad ea, quae de ipso diximus *num. 3.* superest tamen explicandum id, quod in praesenti materia videtur difficultimum; quodque proinde Recensiones *suprà reiectiones*, & alios difficultates suā in vias priorius iniicias adegit. Quomodo scilicet statū rerum quiditatius, & statū existentialis absolutus differant inter se. Ratio difficultatis est, quia ex una parte, statū isti diuersi, immo, & separabiles ponendebent; ex alia verò essentia, & existentia rerum, in quibus nos pomibus illos, re ipsā vnum, & idem sunt, ut suprà ex sententia communī contra Thomistis *disputat. 9. q̄st. 6.* statūm est. (Eademque difficultas est in exhibendo discrimine inter statūm existentialē ab solutum, & quemlibet conditionatum, de quo postmodum.)

⁸⁸ Dico. Licet essentia, & existentia rerum re verā sint vnum, & idem entitatiū, verificatiū tamen, quo p̄acto statūm quiditatium, atque existentialēm constituant, catenū inter se diffire immo, & separabiles esse quatenus de rebus non existentib⁹ verificabilis est essentia, & quidquid essentia necessariō fert secum annexū, de quibus tamen existentia, verificabilis non est; atque ita essentia cum suis passionib⁹ in ratione veritatis obiectū ab independēs, & separabiles ab existentia est, non quid existentia, & essentia tanquam duo extrema distincta ab inuicem separabiles sint: iam enim diximus non esse duo, sed vnum, & idem re ipsā; sed quod tota integrā res quadenūtū a se ipso separabiles est, quatenus potest non existere, siue non esse existentialiter, essendo nihilominus in se, & de suo id, quod essentialiter est; quod est deficere eam totam existentialiter, non deficiendo essentialiter; atque ita separari totam eādem, prout in statū essentia a se ipsā, prout in statū existentia. Ex quo potest, quomodo huiusmodi status in ratione talium diuersi, & separabiles sint, tamē entitatiū, & quasi fundamentaliter, seu materialiter re ipsā vnum quid sint, & idem.

⁸⁹ Opponi tamen potest primo. Veritas obiectua rei, quā ratione eam in praesenti usurpamus, iuxta suppositionē factam *num. 11.* idem cum re est in sententia nostra, cum qua & inter se etiam sunt idem essentia, & existentia. Ergo (quidquid sit de modo concipiendi nostro, & distinctionibus rationis) re ipsā non magis potest veritas essentia, in qua statū quiditatius esse independēs, & separabiles ab existentia, siue a veritate existentiae, in qua statū existentialis, quam potest idem a se ipso independens, & inseparabile esse. Concedo totum. Iam enim dixi separabilitati huiusmodi veritatis, & statūm non esse tales, qualēm habere solent extrema distincta realiter, sed talem, qualēm vnum, & idem habet comparatione sui, quatenus potest non existere, essendo nihilominus,

quod de suo est. Quia tamen hoc melius percipitur a nobis applicatum ad extrema per nostram rationem distincta, idcirco dicimus, veritatem essentiae, siue statū quiditatuum à veritate existentiae, siue ab statū existentiali, quā extrema distincta sunt per rationem nostram independentem, atque inseparabilem esse.

Sed rursus potest sic opponi. Essentia est idem cum existentia. Ergo de Petro purè possibili, de quo negatur verè existentia, non potest non affirmari essentia: alias idem prædicatum de eodem subiecto, verè simul affirmaretur, & negaretur, atque ita duas propositiones, duoque extrema contradictionia simul vera essent, quod repugnat. Distinguo antecedens: essentia Petri purè possibilis est idem cum eius existentia identitate quiditatua, concedo; identitate existentiali, nego, & nego consequentiam cum probatione. Nam identitas solum quiditatua non sufficit, ut affirmari essentia, & negatio existentiae, quo sensu de Petro purè possibili verificantur, contradictioni opponantur. Eft dicere: essentia Petri purè possibilis, & eius existentia etiam purè possibilis solum sunt idem de suo, siue in statū quiditatuo non item existentialiter, siue in statū existentiali, quandoquidem neutra eorum existit; atque ita quāmus sufficiat talis identitas, ut nequeat sine contradictione affirmari de Petro essentia, & simul negari existentia; prima in sensu quiditatuo, & secunda in sensu existentiali ad hoc enim opus erat, quod essentia, & existentia non solum quiditatue; sed etiam existentialiter essent idem, hoc est, quod ambæ cum sua identitate existent. Vnde uniuersaliter patet, ad oppositionem contradictioniam satis non esse, quod affirmatio, & negatio eiusdem de eodem fiant intra diversos status; sed prorsus esse necessarium, quod fiant intra eundem; atque idē, has propositiones, *Petrus est homo: Petrus non existit* contradictioni non opponi, tamēsi, quod altera affirms idem de suo sit cum eo, quod altera negat de eodem: quia altera ad statū quiditatuum pertinet; altera verò ad existentialē. Quocirca nec iste opponuntur contradictioni: *Si Petrus extiterit in instanti A loquetur, Petrus non loquetur in instanti A*; etiā sicut affirmatio, & negatio eiusdem loquutionis de eodem Petro: quia prima ad statū conditionatum, secunda ad absolutum pertinet.

Denique opponi potest. Status quiditatius, & status existentialis sunt idem re ipsā. Ergo non possunt re ipsā esse inter se diuersi, seu differentes, quia idem a se ipso re ipsā diuersum, & differens esse nequit. Distinguo antecedens; sunt idem re ipsā quiditatue tanquam concedo quiditatue simul, & existentialiter nego, & nego consequentiam cum probatione. Vnum enim, & idem secum quiditatue, ut potest esse re ipsā separabile quod ad esse quiditatuum a se ipso quoad esse existentialē, iuxta iam dicta. Ita pariter potest esse re ipsā diuersum quoad esse quiditatuum, a se ipso quoad esse existentialē; & hoc solum modo sunt diuersi statū quiditatius, & existentialis. Quo satis explanata videtur eorum quiditas, & diuersitas.

Hæc tamen solum dicta sunt de statū quiditatuo, & existentiali rerum distinctarum à Deo. Status enim quiditatius Dei; etiā sit idem suo modo ab existentiali diuersus, quatenus Deus etiam est quiditatū iudicabilis, scilicetque cum præcisione ab existentia, ab eo tamen nullatenus est separabilis:

T 4 quia

quia Deus cum sua existentia essentialiter connexus est, cùm sit ens per essentiam impotens non existere, omninoque necessarius in existendo.

93 Venio iam ad explicando status conditionatos. De quibus omnibus dico vniuersitatem, eos in veritatis conditionatis confitentes, qua verè, & realiter conuenient rebus independenter, aut etiam separabiliter ab eis statibus absolutis, realiterque identificantur cum rebus ipsis, saltem quando sunt positivæ. Dico saltem quando sunt positivæ, quia veritates conditionatae negativæ existentiales, sicut & absolute neque cum re negatæ, neque cum alio quopiam sunt idem, constat ex doctrinâ *sprâ disp.* 9. quest. 3. iuxta quam de varietibus negativis quiditatiis tam conditionatis, quam absolutis, alter quam de veritatis negativis existentialibus philosophandum est, ut *infra* explicabimus. Hactenus enim de veritatis tantum positivis cum rebus identificatis loquuntur sumus, atque etiam in praesenti loquimur. Porro dari in rebus huiusmodi veritates conditionatas independenter ab eo, quod illæ statum absolutum fortiantur, aut fecus, indubitate propositus est. Nos enim passim illas cum tali independencia iudicamus, & scimus: pariterque iudicari à Deo, & sciri, dogma est catholicum, ut videbimus in *Tratt. de scientia Dei*. Quod autem illæ à rebus, quibus conuenient realiter distinctæ non sint, ex omnibus dictis circa præcedentes propositiones satis est notum. Itaque status conditionatus existentialis contingens nihilo differt a veritatis obiectu huius, similiisque obiectorum: *Si Iudas haberet auxilium A. converteretur.* Status autem conditionatus existentialis necessarius, id est cum veritatis obiectu, obiectu huius, & similiu: *Si Petrus existaret, sine contradictione existaret; aut existentialiter esset homo &c.* Denique status conditionatus quiditatu in hac, & similiu veritatum positus est: *Si quid est homo, est animal rationale; aut est risibile &c.* Tum veritas illius obiecti. *Si Iudas haberet auxilium A. converteretur, nihil omnino involuit distinctum realiter à conditionato, & conditione, nempe à conversione Iude, & auxilio A.* Tantundemque de ceteris dictum esto. Quæ autem ratione inter se differant isti tres status conditionati; ex terminis, quibus nuncupantur per se notum est.

94 Solum aduerto, necessitatem, quam habent duo posteriores, non esse necessitatem absolutam; sed conditionatam, sive ex suppositione: nam omnis veritas obiectua necessaria necessitatem habet proportionatam suo modo essendi. Veritas absoluta, & necessaria existentialis, qualis Deo conuenit, necessitatem habet absolutam in existendo. Veritas quiditativa, & absoluta vniuersuque necessitatem absolutam in essendo, quod vnumquodque de suo est, ut *sprâ* iam diximus. Sic veritas quiditativa conditionata necessitatem habet in essendo etiam conditionatam; & veritas existentialis conditionata necessitatem in existendo conditionatam, quæ tantum est necessitas ex suppositione conditionis. Quo etiam pacto est intelligenda contingentia primi dictorum statuum. Est quippe contingentia conditionata, sive ex suppositione conditionis. De quo plura à nobis in sequentibus dicenda sunt.

Diversitas autem, atque separabilitas vniuersuque status conditionati ab statu absoluto sibi correspondente eodem modo explicanda est, ac est explicata diuersitas, & separabilitas status quiditatiū absoluti ab statu existentiali. Itaque separabilitas veritatis existentiae conditionatae conuersionis Iu-

dæ à veritate existentiae absolutæ eiusdem, non est talis, qualem habere solent extrema distincta realiter, sed talis, qualem vnum, & idem habet comparatione sui, quatenus potest non existere absolute, existendo nihilominus conditionatè. In quo similiter stat huiusmodi veritatum diuersitas; idemque subinde venit dicendum de separabilitate, & diuersitate statum in talibus veritatis conditionatum. Hinc fit, ut usque illa contradictione verè affirmetur de Iuda conuersio conditionata, de quo eodem simul negatur verè conuersio absoluta ab ea indistincta: quia conuersio Iuda conditionata, & absoluta tantum sunt idem identitate entitativa, aut etiam conditionata, non item identitate absolute: affirmatioque, & negatio eiusdem de eodem ad diuersos status pertinent, non ad eundem, prout ad contradictionem requirebatur. Fit similiter optimè posse statum conditionatum, & statum absolute esse diuersos, et si realiter sint idem: quia tantum sunt idem identitate entitativa, aut etiam, si placet, conditionata, non item identitate absolute. Eiusmodi autem identitas non obstat, quomodo idem quod esse conditionatum, diuersum, immo & separabile à se ipso sit quodammodo esse absolutum.

95 Portet tamen adnotare, licet status conditionatus constitut potissimum in veritate conditionata directe rem conditionatam, & connotante indirecte, sive in obliquo conditionem; rigorosè tamen loquendo ex duplice statu illum conflari dicendum esse; nempe ex statu rei conditionatae, & ex statu conditions, quæ partes sunt integri obiecti conditionati. Status rei conditionata aliud non est ab esse obiectuo verè iudicabili, & scibili, quod ipsa res verè in se habet non absolute; sed ex hypothesi conditionis, atque adeò connotando illum, quod ipsum est veritas obiectua conditionata. Et hoc quidem esse obiectuum aliquando est existentiale idque, vel necessarium, vel contingens; aliquando tantum quiditatum, iuxta naturam obiecti conditionati. Status autem conditionis sumpta præcisè in vi conditions in quodam etiam esse obiectuo ab ipsa indistincta consistit, non quidem iudicabili, & scibili, prout deque neque obiectu vero, sed supponibili, sive ponibili in hypothesi per simplicem apprehensionem hypothesis constitutam. Quod etiam aliquando existentiale, & aliquando quiditatum tantum est, iuxta naturam obiecti conditionati. Voco autem illud esse, tametsi præcisè, ut est conditio, non sit quid verum: tum quia loquendo sine ea præcisione de suo est verum esse quiditatum, tum maximè: quia ut est conditio præcisè, hoc ipso, quod est conceptibile, non est mereum nihil, sumpio meror nihilo pro eo quod non conceptibile quidem est. Hoc de statu conditionis sumpta præcisè in vi conditions; si enim sumatur, ut quid conditionatum, quale etiam est semper, eius status erit conditionatus, & verus, qualis est cuiusvis alterius rei vera conditionata. Porro esse semper conditionem conditionatè veram sub hypothesi suum, est clarum: quia ex hypothesi, quod Petrus existat e.g. non potest non esse conditionatè verum, ipsum existere; & in ceteris pariter. De his tamen plura in sequentibus sunt dicenda, quibus dicta hic magis patebunt.

Hactenus de statibus conditionatis verum distinctarum à Deo. Dari tamen etiam status conditionatos in Deo diuersos ab absoluto existentiali, eosque tum quiditatu, tum existentiales, tum adæquatæ, tum inadæquatæ identificatos cum ipso, mihi est verissimum; quidquid refragent aliqui Recen

Disp.X. De variis statibus rerum. Quæst. I. 237

Recentiores. Itaque omnes istæ propositiones, & similes conditionatæ veræ sunt, & per scientiam conditionatam à Deo cognoscibiles, vt latius probandum nobis est in *Tract. de Scientiâ*: *Si Deus est ens à se, & aeternus: Si Deus est ens necessarium, Deus existit: Si Deus existit, existentialiter est omnipotens: si Deus est omnipotens, Mundus existit: si Mundus existit, Deus existit; aut est omnipotens &c. si Deus est trinus, & unus, homo est animal rationale &c.* De quibus plura loco citato.

98 Refat nunc vt argumenta diluamus, quæ contra doctrinam statutam in omnibus propositionibus opponuntur; aut etiâ, que præterea posunt opponi.

Diluuntur argumenta contraria.

99 Incipio ab illis, quibus Recentiores impugnati *proposit. 1. & 2.* impulsi sunt ad afferendum, omnem statum necessarium rerum, omnemque subinde veritatem necessariam carum realiter esse idem cum entitate Dei. In quod eo sunt impetu propensi, vt clare illud sibi videantur probare:

100 Primo sic. Hic status conueniens e. g. Petro pùrè possibili. *Si Petrus existet sine contradictione existet* (in quo ipsi possibiliterum Petri carente considerere) necessarius est: ergo sempiternus, & semper existens; sed entitas Petri, neque est necessaria, sed contingens; nec sempiterna, & semper existens, sed nunquam existens, vt supponitur. Igitur talis status, siue possibilitas Petri, nec potest esse idem cum Petro, nec potest non esse idem cum Deo; vt potest qui solus est ens necessarium, & sempiternus, & semper existens. Egregia claritas probationis! Rectorque clarissim imprimis argumentum in illos. Ipsi enim concedunt, vt vidiimus tum n. 7. tum circa *proposit. 1.* neque negare possumus, obiectum illud: *Si Petrus existet, sine contradictione existet* *se*, quod in idem recidit, hoc: *Petrus est possibilis* includere entitatem Petri vt subiectum extrinsecè denominatum possibile à possibilitate identificata cum Deo; alioquin Deus tale obiectum cognoscens, nihil præter ipsum cognoscet. Quod est absurdum. Ex quo sic arguo similius. Tale obiectum est necessariū: ergo sempiternum, & semper existens; vt ipso inferunt. Ergo nequit includere entitatem Petri contingentem, & nunquam existentem, contra suppositionem concessam; cum sit evidens, totum necessarium, & semper existens non posse componi ex aliquâ parte contingente, & nunquam existente. Videant nunc claritatem sui argumenti.

101 Ad illud ergo ex *suprà dictis* respondeo pro omnibus. Necessarium quidem esse prædictum obiectum, non tamen necessitate existentiali, & absolute, qualem Deus habet; sed vel necessitate conditionata existentiali, si obiectum capiatur priori modo, vel necessitate absolute quiditatua, si posteriori modo capiatur: quo cessat totum argumentum: quia ex neutrâ talium necessitatim sequitur; tale obiectum esse semper existens; neque esse sempiternum strictè loquendo, iuxta dicta n. 84. Neutrâ obstat: quominus obiectum ipsum identificetur cum Petro: quia ens contingens quoad existentiam absolutam bene potest esse necessarium, tum quoad existentiam conditionatam, tum quoad essentiam, vt ex dictis in *superioribus* fatis est notum.

102 Secundum argumentum, cui valde fidunt, huiusmodi est. Contradictorium supradicti status, seu obiecti necessarij conuenientis Petro pùrè possibili, quod eo ipso est quid impossibile, absolute de-

est, seu non existit, defuitque semper, & ab æternio, sicuti cetera impossibilia, vt constat. Sed quâ ratione, & quo tempore unum contradictorium deficit, existit alterum, vt etiam constat. Ergo ipse status, ipsumve obiectum necessarium ab solute existit, & exitit ab æterno. Ergo nec potest illud identificari cum Petro nunquam existente, nec potest non identificari cum Deo, qui solus existit, & existit ab æterno. Hoc est pulchrum sophisma, cuius fallacia proditur primò: quia inferi dictum obiectum necessarium, scilicet *Petrus est possibilis*, cum solo Deo identificari, vt potest existente ab æterno; & consequenter non imoluere in suo conceptu entitatem Petri, quod est contra ipflos arguentes, & absurdum: fieret enim inde Deum, cognoscendo tale obiectum, nihil cognoscere præter se ipsum, vt nuper dicebamus. Secundò: quia si quid probat utique, hoc complexum, *Petrus est possibilis* integrè cum entitate Petri in se inclusa existere ab æterno, quod est absurdum. Si quidem contradictorium adæquatum cùiuiculis complexi (nisi sit complexum ex duplice extremo contradictorio) per totum ipsum debet excludi, cum nulla pars eius sit exclusio formalis carentia aliarum, sed ynaquaque sua solius. Quod maximè locum habet in complexo nostro, quod iuxta Adversariorum doctrinam indiuisim tantum est verum, proindeque indiuisim tantum opponitur suo contradictorio. Tertiò: quia supponit extrema pertinentia ad diuersos status contradictoriè opponi, atque adeò vicissim se se excludere, quod est falsum, vt constat ex dictis n. 90. Hoc namque obiectum: *Petrus est possibilis* solùm excludit suum contradictorium ab statu quiditatuum, aut conditionato, intra quem contradictoriè opponuntur; non item ab statu existentiali absoluto, à quo subinde illud per aliud quid venit excludendum.

Hinc ad sophisma factum respondeo facile: contradictorium illius obiecti: *Petrus est possibilis*, hoc est: *Petrus non est possibilis*, quod àequialet huic chymerae: *Petrus non est Petrus*, cui chymera rursus àequialet coniunctum impossibile ex Petro, & sua carentia, quod coniunctum per alterutram partem sui excluditur ab statu existentiali absoluto, nec alter potest, nem per carentiam Petri, quando Petrus non existit, vt in calo nostro; & per Petrum quando Petrus existit, & necessario, semperque, & ab æterno excluditur, vt debet: si quidem necessarium est, aut Petrum, aut carentiam eius existere in omni tempore, & ab æterno. Non quidem necessitate existentiali absolutâ aliquis determinati, sed necessitate cōditionata (à quâ non differt disiunctua alterutris ex extremis contradictionis, vt apparebit ex dicendis) quâ necessitè est Petrum existere si deficit carentia eius, & existere carentiam eius si deficit Petrus. Ex quo pater, dictum contradictionum ab statu existentiali absoluto nequaquam excludi per illam veritatem: *Petrus est possibilis*, vt potest, cui tantum contradictio intra statum quiditatuum, aut conditionatum: vnde absolute, & sempiterna exclusio existentialis eius non arguit, dictam veritatem esse aliquid absolute, & semper existens; & multò minus esse aliquid identificatum cum Deo, vt pretendebat argumentum. Quibus tota eius fallacia manet aperta.

Tertiò arguit. De Petro pùrè possibili verifica. 104 tur absolute, haec enunciatio: *si Petrus existet, sine contradictione existet*: ergo datur absolute verificatum eius. Hoc autem ipsum est existere absolute statu conditionatum tali enunciationi correspondentem. Distinguo antecedens. Verificatur absolute ex parte actus, concedo: absolute ex

parte

parte obiecti nego; & nego consequentiam. Est dicere. Absolutè existit enunciatio, qua verà est, non à veritate absolutà obiectis; sed à conditionata: quia hæc, non illa est, quam enuntiat.

105 Quartò arguant. *Fore ut Petrus existeret sine contradictione, si existeret*; est quoddam extreum, de quo verè affirmantur multa, que nequeunt affirmari verè de Petro. Ergo nequit illud realiter esse idem cum Petro. Consequentia est bona, vt satis est notum. Antecedens probant: quia de illo *Fore, &c.* verè affirmatur, non posse deficere, non posse incipere, & alia huiusmodi, que patet non posse verè affirmari de Petro, aut nuncquam, aut contingenter existente. Hoc varie extendunt; led totum quod substantiam inculcat quodam est primi argumenti sub diuersis terminis, & modis. Quo circa proinde, atque illud, in ipsis retorquetur imprimis. Quoniam affirmari de illo *Fore, &c.* quod non potest deficere, quod non potest incipere, & alia huiusmodi, quin eadem affirmetur verè de Petro, aut nuncquam, aut contingenter existente; atque repugnat, siue ponatur Petrus cum illo *Fore, &c.* identificatus, vt nos prætendimus, siue ponatur in illo inclusus, vt ipsi confitentur, vt patet. Quare & ipsi ad suum argumentum tenentur respondere.

106 Deinde ergo nos ad illud respondemus pro omnibus. De illo *Fore, &c.* eo solùm sensu affirmari verè, non posse deficere, nec incipere, quatenus non potest non esse semper obiectuè verum, hoc est verè iudicabile per iudicium, aut cuius parti temporis, aut omni tempori correspondens. Hoc autem ipsum verè similiter affirmatur de Petro, non quidem prout absolutè existens, quo pacto est quid contingens; sed prout existente sine contradictione, sub conditione, quod existat, qua ratione est quid necessarium necessitate ex suppositione. Ut autem verè affirmetur de Petro existente conditionata, negata simul de eodem verè existentia absoluta, non obstat identitas entitativa, atque etiam conditionata, quam inter se habent istæ existentiae. Sicut neque obstat identitas entitativa, & quiditatia, quam habent inter se existentia, & essentia. quoniam de Petro purè possibili verè affirmetur essentia, negata simul etiam verè existentia, vt pluribus explicatum est *suprà num. 90. & seqq.*

107 Quintò arguant. Illud *Fore, &c.* de quo nuper, habet absolute aliquod predicationem intrinsecum. Ergo est, quid absolute existens, & consequenter distinctum à Petro absolute non existente. Consequentia est bona. Antecedens probant: nam illud *Fore, &c.* est absolute necessarium ad hanc necessariam veritatem: *Si Petrus existeret, sine contradictione existeret.* Alioquin sicut haec veritas stat absoque absolute existentia Petri, vt pote sibi absolute non necessaria: ita itaret absoque *Fore ut Petrus sine contradictione, existeret casu, quo existeret.* Quod est implicatio in terminis. Imò verò argumentum hoc, si non contradictionis, ipsorum tamen terminorum videtur implicatio, seu intricatio apta nata ad fallendum. Quid enim est aliud illud *Fore, &c.* à veritate, ad quam dicitur necessarium? Nihil profectò, vt ex ipsis terminis patet. Et se ergo illud necessarium ad eam veritatem idem omnino erit, ac veritatem ad se ipsam necessaria est, quod est certissimum. Nam vnumquidque, qua ratione, est ad se ipsum necessarium est, cùm sine se ipso esse sit impossibile. Cæterum, quia veritas illa conditionata solùm est, solùm etiam conditionata erit necessaria ad se ipsum. Malè ergo supponit arguens, illud *Fore, &c.* à tali veritate indistinctum, absolute esse ne-

cessarium ad illam. Addo tamen connexionem, quam de suo habet conditio cum conditionato, ex quibus ea veritas constat, necessariam absolutè vocari posse, non quidem existentialiter, sed quidatius: quemadmodum absolute necessarium dicitur esse, quod Petrus purè possibilis de suo, seu quidatius sit homo. Quo fit, vt veritas illa conditionata, & aliae similes bifariam possint necessaria appellari. Primo absolute non à necessitate aliqua absołutè existere; sed à necessitate illis de suo, quidatiusque conueniente: (tametsi hoc quodam modo sit transferre tales veritates ab statu conditionato ad quidatuum æquivalentem.) Secundo, conditionata à necessitate etiam conditionata, quam habet essendi conditionatum ex hypothesi conditionis. Recognoscere generalem doctrinam in *superioribus* traditam. Hucusque argumenta Recentiōris contra primam nostram propositionem.

Quibus ex eorumdo doctrina alibi data sextum 108 adiici potest ad probandum speciatim impossibilitatem impossibilium ab ipsis impossibilibus distinguiri re ipsa, reque ipsa, & necessariò existere, atque ad eum idem esse cum Deo; ita enim arguitur. Deus inconiungibilis est cum omni chymera, & coniungibilis cum eius impossibilitate; siquidem cum hac de facto coniungitur. Ergo impossibilitas omnis chymeræ imprimis ab omni chymera realiter distingue est: cum iis enim, quæ sunt realiter vnum, & idem non potest quidpiam esse simul coniungibile, realiter, vt ex se pater. Quod si impossibilitas omnis chymeræ realiter ab omni chymera impossibili distingue est: inde fit, impossibilitatem omnis chymeræ esse possibile, tale enim est, quod distinguuntur ab omni impossibili. At, quod non est contingens, sed necessarium, qualis est impossibilitas omnis chymeræ, vbi primum est possibile actualiter, & necessariò existit. Ergo impossibilitas omnis chymeræ actualiter, & necessariò existit. Igitur est idem cum Deo, qui solus actualiter, & necessariò existit. O quot fallacia!

Respondeo, Deum inconiungibilem esse cum 109 omni chymera considerat in statu absolute existentia: nulla namque chymera potest existere absolute, esse tamen coniungibilem, de factoque coniungi cum omni chymera considerata in statu quidatius, & conditionato, existentiali, vbi ea suum esse verè iudicabile habet; quo etiam pacto, & non alter est Deus coniungibilis cum impossibilitate omnis chymeræ. Vnde pater imprimis, nihil obesse, quominus omnis chymera cum sua impossibilitate sit idem re ipsa, vt verè est. Deinde nego impossibilitatem omnis chymeræ esse possibilem, possibiliter existentiali, quæ est potentia ad absolute existendum, eti si possibilis possibiliter essentiali, quæ est potentia ad essendum, quod de suo quidatius est. Vnde præterea dico, necessitatem, quam habet impossibilitas chymeræ non esse necessitatem ad absolute existendum, quæ soli Deo competit; sed necessitatem ad essendum, quod de suo quidatius est, aut etiam ad existendum cum contradictione sub conditione quod existeret. Ex quibus denique concluditur, impossibilitatem omnis chymeræ neque distinguiri ab omni chymera, neque actualiter existere; neque identificari cum Deo, vt argumentum prætendebat.

Iam verò contra secundam propositionem nostram eidem, aut similibus argumentis se putant Recentiōres dicti probare obiectum hoc: *Si Judas haberet anxiū A converteretur, aliquid esse absolute existens, atque ad eum non identificatum cum 110 conuer-*

Disp.X De variis statibus rerum Quæst.I. 239

conuersione Iudæ; sed cum scientia diuina. Primum autem argumentum, quod afferunt, secundum supra oppositum *num. 102.* recidit. Si que formatur in prælenti. Illud existit absolute, quod nulla ratione impeditum est, quominus absolute existat. Sed ita se habet dictum obiectum; siquidem nihil ei contradictoriè oppositum existit absolute. Ergo. Cæterum, argumentum hoc imprimis probat, existere absolute conuersione Iudæ, ut potè quæ, ut fatetur arguens, in dicto obiecto inclusa est tanquam subiectum veritatis eius. Quod tamen est falso, ut supponitur. Deinde supponit, per dictum obiectum impeditum ab statu ab soluto integrum eius contradictoriè, atque adeò illud cum conuersione Iudæ in se inclusa absolute existere. Quod iterum est falso. Præterea supponit extrema ad dueros statutus spectantia contradictoriè opponi, & a se se inuicem impedibilia esse. Quod etiam est falso, prout loco citato in simili dictum iam est. Respondeo igitur, dictum obiectum per parentias abolutas conuersionis Iudæ, & auxilij *A* impeditum esse de facto, quominus absolute existat, atque adeò illud nullatenus esse aliquid ab solute existens. Quod ad veritatem vero conditionatum præcise, ut tales nec esse impedibile ab statu ab soluto, neque in coponibile; quia est veritas independens, atque præcindens ab absoluta sui existentiæ, & non existentiæ; ut satis, superque in *superioribus* exppositum est. Ab statu vero conditionato, à quo impedit posset huiusmodi veritas per suum conditionatum contradicitorium, de facto non est impedita, ut supponimus, supponendo verum esse dictum obiectum.

ii Secundò obiiciunt. De quo quis absolute non existente simpliciter, & sine addito verificatur, non esse *re ipsa*. At non ita id ipsum verificari de obiecto huius scientiæ diuinae: *Si Iudas haberet auxilium A, conuertereatur.* Igitur tale obiectum absolute existit. Lewis obiectio. Distinguo maiorem. Quando tantum agitur de *esse*, aut non *esse* ab soluto entis propositi, transeat maior: quando agitur insuper de *esse*, aut non *esse* conditionato, nego maiorem: & concepta minore; nego consequentiam. Ex quo pater, cur de obiecto dictæ scientiæ diuinae non posuit impræsentiarum simpliciter, & sine limitatione negari, non *esse re ipsa*, tamè illud nullum *esse* ab soluto habeat, (quidquid sit de aliis casibus) censeretur enim ea absolute loquutione negari intuper *esse* conditionatum, quod verè habet; & supposita tali scilicet, negari non potest.

ii Tertiò obiiciunt. Quidquid est realè, & non merè fictum potest absolute existere. At hoc complexum coalescens ex his extremis simul sumptis: *Non conuerteretur ab soluto Iudas cum auxilio A. Converte, returcum illo, si illud haberet:* non est quid impossibile, confitamque; quippe totum id verum est. Ergo complexum coalescens ex his extremis simul sumptis potest absolute existere. Existat ergo ab soluto, & arguitur sic. Non potest existere absolute totum, quin existant absolute partes, quas includit. Prædictum totum existit absolute. Ergo, & partes, quas includit: vna ipsarum est status conditionatus conuersionis Iudæ sub auxilio *A*. Ergo existit absolute dictus status, & non existit absolute conuersio Iudæ. Quomodo ergo sunt idem? ita illi. Non animaduertentes, se per hoc argumentum planè probare, si quid probant, existere simul absolute duo contradicторia, nimis conuersionem Iudæ, & negationem eius. Supponunt enim, iuxta priorem partem complexi, non existere absolute con-

uersionem Iudæ. Deinde probant, existere absolute posteriorē partem complexi, & consequenter conuersionem Iudæ, quæ in illa includitur, ut ipsi alibi fatentur; neque negare possunt, ut tæpe diximus in simili.

Respondeo ergo, prædictum complexum impossibile esse respectu ad eundem statum, quia continet conuersionem Iudæ, & auxilium *A*, & negationes utriusque, quæ omnia in eodem statu coniungi non possunt. Nihilominus esse verum: quia altera pars eius spectat ad statum ab soluto, & altera ad conditionatum. Et nihil vetat esse veram negationem rei, absolute, quando res est vera conditionata, vel è conuerso; ut passim eueniit in omnibus conditionatis, quorum non purificatur conditio. Res enim, & eius negatio dumtaxat opponuntur contradictoriè intra eundem statum, non intra dueros. Quæ omnia ex dictis in *superioribus* satis, superque liquida sunt.

Quarto ex mente eorumdem Recentiorum obiici potest. Si veritas contingens conditionata ea est, quæ ab soluto nullum habet esse, sed haberet. Ergo ex parte veritatis conditionata nihil est, quo ab soluto determinetur intellectus diuinus ad illam cognoscendam præ oppositiā. Neque enim videtur perceptibile, ut ab soluto determinetur, aut præster aliud quidpiam id, quod est nihil ab soluto; sed esset, si daretur conditio. Cùmque neque ex parte Dei admittamus aliquid absolute determinans ad talen scientiam, videntur recidere in nos, quæ *separata propos. 2. à num. 40. in Recentiores vrgebamus.* Respondeo tamen. Quidquid est cognoscibile à Deo per scientiam absolute existentem, quemadmodum potest absolute terminare eam scientiam, siue esse terminum per eam cognitionem, iuxta sententiam omnium; ita etiam posse ab soluto determinare ad illam, qualecumque demum esse habeat per illam cognoscibile, siue ab soluto, siue conditionatum, siue præfens, siue futurum, &c. Nam ad istud genus determinationis, per modum conditionis extrinsecus, amplius non requiritur in determinatio, quæm quod illud sit quoquo modo obiectuè verum, atque adeò cognoscibile per scientiam actualem Dei, ab solutum ex parte actus. De quo plura dicenda sunt in *Tract. de Scient.* vbi amplius, & vniuersaliū punctum hoc illustrabitur. Recognoscatur tamen interim doctrina ad rem stabilita *disput. 9. quæst. 5. proposit. 30.*

Accedo iam ad diluenda argumenta, qua iidem Recentiores opponunt contra statum quiditatuum rerum identificatum cum rebus ipsis; prout à nobis explicatur *proposit. 5.* quatenus dicimus, res omnes secundum se consideratis independentes ab eo, quod existant, vel secus, habere de suo, siue ex conceptu suo obiectuè veritates quidatitias, & necessariæ à se indistinctas, verè scibiles, & iudicabiles iudicio ab soluto: hoc est verè, & absolute esse id, quod sunt, sumpto verbo *esse* non existentialiter, sed essentialiter. Quod ipsum est, eas habere de suo, siue conceptu proprio *esse* quoddam quiditatum, siue *esse* essentia, seu quiditatia à se indistincta, ab omni causa, ab omnique existentiæ independentes, atque adeò indefectibile prorsus, & necessarium, ut dicebant Doctores citati *num. 10.* Quam profecta doctrinam bene intellectam de mente omnium Theologorum, si paucos excipiás Recentiores, arbitror esse. Ob id Basilius *ibi* cum aliis citatus dixit, eam ab homine sano, & docto negari non posse.

Contra illam nihilominus arguitur primò. Illud *effe*

esse quiditatum, & necessarium neque est factum: quia antequam quidquam fieret, iam erat verum; neque est non factum: quia omne non factum, vel est Deus, vel nihil. Tum neque est dependens à Deo: quia nihil distinctum à Deo ab eo dependens est necessarium; neque est independens: quia nihil potest habere *esse* independentem à fonte, principioque primo totius *esse*: ergo est quid chymericum. Respondeo ad primum, prædictum *esse* quiditatum non *esse* factum; atque ad eadē verē *esse* nihil existentialiter, *esse* tamen aliquid essentiale, ad quod non requiritur, quod sit factum. Ad secundum. *Est* illud independens à Deo dependentia originis, sive influxus, que solis existentibus, atque ita contingentibus competit: dependens verē, quando est possibile dependentia connexionis, necessarii eius nihil derogante, quatenus ne quiditatum quidem est, quod est, si Deus desiceret; siquidem in ea causa neque *est* possibile intrinsecè, neque factibile à Deo, ut modū. Dixi, quando *est* possibile: quia multe chymeræ impossibilis, quae etiam suum verum *esse* impossibile atque quiditatum habent, ne connexionis quidem dependentia dependent à Deo quoad tale *esse*. Neque hoc est inconveniens: quia Deus ab soluto loquendo, solum est fons, est primum principium totius *esse* possibilis, non impossibilis, ut talis. De quibus in *equen-* *tibus* plura dicemus. Adde hoc & sequentia argumenta in omni sententia soluenda *esse*, ut postmodum notabo.

117 Secundū arguitur. Illud *esse* quiditatum, vel est ab eterno quid actuale, vel quid pure possibile: Si quid actuale, erit existens: quod est absurdum. Si quid pure possibile erit contingens: quia omne, quod potest *esse*, & actu non est; contingens est; & tamen ponitur *esse* necessarium. Ergo. Tota difficultas huius argumenti est de nomine oriunda scilicet dumtaxat ex acceptione terminorum. Imprimis iam notaui *sprā nūn.* 84. prædictum *esse* quiditatum non *esse* ab eterno, propriè loquendo: quia cum non habeat existentiam, nulli temporis respondet propriè, solumque posse dici proprie *esse* ab eterno verum, hoc est, iudicabile verē iudicio existente ab eterno. Deinde ex doctrinā suprā traditā *disputatione 9. quest. 1.* constat, duplēcēt *esse* actum essendi, existentiale, quem significat verbum *esse* adiectivū sumptum, idemque est cum actu existendi; & existentiale, quem significat verbum *esse* substantiæ sumptum, & nihil ab identitate disert, a quibus diuersis actibus diuersimode dicitur actuale subiectum, cui conuenient. Cūque omni actu secundo respondeat actus primus, sive potentia, ut loco citato statuimus, altera erit potentia ad existendum; altera ad essendum essentialiter, sive quiditatem. Ex quibus primā communī acceptione possibilitas dicitur: secunda non item: quia vix occurrit de ea sermo in aliis materiis. In praesenti tamen distinctionis gratia, viraque dicitur possibilitas, altera existentialis, altera essentialis. Quibus positis, iam manifeste apparet, quomodo ad argumentum factum sit respondentum, & quomodo in tota hac materia, omni leporita æquiuocatione, loquendum sit. Dico ergo, prædictum *esse* quiditatum *esse*, in sensu dicto ab eterno quid actuale actualitate essentiali, non actualitate existentiali; & consequenter non *esse* quid pure possibile possilitate essentiali, *esse* tamen quid pure possibile possilitate existentiali. Ex quo patet, quomodo sit quid contingens relate ad actu existentiale,

tametsi sit quid necessarium relate ad actu existentiale.

Tertiū arguitur. Prædictum *esse* quiditatum 118 rerum non est à Deo impeditile, cū sit quid necessarium. Ex eo autem, quod non sit à Deo impeditile, sequuntur innumera absurdia. Ergo. Cetera patent. Probatur minor. Sequitur enim primū, Deum necessariò *esse* alligatum consortio rerum à se distinctarum, atque ad eadē imperfectarum. Secundū, Deum nostrū *esse* essentialē indigere ad existendum. Tertiū, Deum non *esse* perfectum dominum nostrarum essentiarum. Quartū, non *esse*, cur non possit pariter dari *esse* aliquid existentialē non impeditile à Deo. Quintū, non possit Deum perfectē annihilare creaturas. Sextū, non produxisse illas ex nihilo, contra definitionem Concilij Lateran. quæ habetur in cap. *Firmari de summa Trinit.*, &c. Septimū, stultum esse gratias Deo agere pro integro *esse* ab eo recepto. Octauo, dari de facto infinitum in actu rerum actualium actualitate essentia: Non datur actualiter actualitate essentiae simul in eodem intellectu assertum, & dissensum; in eadem voluntate amorem, & odium; in rerum naturā duo quaque contradictionia extrema; in voluntate Christi domini odium Dei, & ceteri actus praui tali voluntati possibiles; & alia huiuscmodi monstra, qua longum est recensere. Chymericum igitur est prædictum *esse* quiditatum.

Ceterum cuncta hæc larvæ quædam sunt ad 119 deterrendum eos, qui sententia nostra legitimū conceptum non faciunt. Quod, ut manifestè constet, ostendo imprimis hoc, & cetera omnia argumenta, quæ contra nostram fiunt, aut fieri possunt, contra omnes omnium sententias pariter eodem imperio militare, ab omnibusque proinde soluenda esse. Nemo enim negat, neque negare potest, obiecta propositionum, quæ necessaria, & æterna veritatis dicuntur, ut *Petrus est homo*; *Michaël est Angelus*; *Secundus mundus est possibilis*, & similiū re ipsa vera *esse* obiectū independenter à sua absolute existentia; alias omnes huiusmodi propositiones, iudicantur eis correspondentia, tam in intellectu diuino, quam in creato falsa essent. Quod est absurdum. Deinde nemo negat, neque negare potest veritatem eiūmodi obiectorum necessariam, & prorsus indefectibilem *esse*, ipsaque obiecta proinde necessariō, & prorsus indefectibiliter *esse* vera. Ob id enim propositiones illa enunciatio necessaria, & æterna veritatis dicuntur, est enim ex terminis evidens, vnumquodque necessariō *esse* id, quod essentialiter, sive quiditatue est; nam si posset id non *esse*, sine se ipso posset *esse*: pone enim, posse hominem non *esse* hominem, statimque fieri posse hominem sine homine *esse*, quod est manifesta implicatio contradictionis in ipsis terminis. Propositiones autem prædictæ de unoquoque prædicant *esse* id, quod quiditatue est; ob id tum ipsa, tum ipsarum obiecta nequeunt non *esse* vera. Deinde nemo negat, neque negare potest, prædicta obiecta necessariō vera aliquid saltem includere in suo integro conceptu realiter distinctum à Deo. Alioquin, si solum Deum includerent, Deus dum illa cognoscit, se solum cognosceret, ut est notissimum; indeque fieret, ut Deus præter se ipsum, & res absolute existentes, nihil amplius cognosceret. Quod est erroneum.

Habemus igitur ex sententia omnium dari re vera ex parte rerum independenter ab eorum existentia,

Disp.X. De variis statibus rerum. Quæst.I. 241

tia absoluta, veritates quasdam, seu vera quedam necessaria verè iudicabilia, & scibilia, eaque realiter distincta à Deo, saltem vt includens ab inclusu, contra quæ subinde eadem militant argumenta, qua contra esse quiditatuum ipsarum rerum, quod nos adstruimus, fieri possunt. Etenim eiusmodi verita, cùm sint necessaria, non sunt à Deo impedita. Inde autem statim sequuntur omnia, quæ contra nostrum esse quiditatuum ex eodem capite sunt illata. Quin imo, cùm omne verum, siue iudicabile vere, saltem iudicio affirmatiuo, non posse non importare aliquod esse : tum quia veritas saltem affirmativa seu quod idem est, positiva apud, omnes est passio entis : tum maxime, quia huiusmodi verum ab eo dicitur tale, quia ita est in se re ipsa, sive esse iudicatur. Conficitur planè in omnium sententiâ, hoc ipso, quod admittitur, neque negari potest, dari ex parte rerum independenter ab earum existentiâ absolutu aliquod verum necessarium, realicherque à Deo distinctum, saltem, vt includens ab inclusu per supra dictas propositiones, iudicaque verè affirmabile, consequenter debere admitti, neque negari posse, dari ex parte terum independenter ab earum existentiâ absolutu aliquod esse pariter necessarium à Deo distinctum, & verè affirmabile. Quidni illud erit esse quiditatuum, quod nos admittimus? Cùm ad rem præsentem nihil intersit ponere illud quiditatuum absolutum, aut conditionatum existentiale ; maximè, quia plus est circa dubium habere quidpiam esse existentiale conditionatum, quām habere esse absolutum merè quiditatuum, vt plus est, esse quidpiam conditionatè futurum, quām esse pure possibile, vt patet.

121 Igitur ad argumentum factum respondeo pro omnibus, non esse quidem impossibile à Deo esse quiditatuum rerum, id est à Deo impediri non posse, quominus vnaquæque sit id, quod essentialiter est; Hoc tamen neque vilium adferre inconveniens, neque aliquid derogare omnipotentiæ diuinæ : quoniam nullum adfert inconveniens, nec derogat omnipotentiæ diuinæ ; quod ea præfaretur non posse id, quod contradictionem implicat, atque adeò prorius est impossibile. Facere autem, quod aliud non sit id, quod essentialiter est, contradictionem implicat manifeste, atque adeò prorsus est impossibile. Vnde ad primum, quo tanquam inconveniens inferebam, dico. Nullum in eo est, quod Deus existere non possit sine eo, quod vnaquæque res ab ipso distincta sit, quod essentialiter est. Ad secundum, dico. Deus ne nostro quidem essentialiter, atque adeò necessario esse indiget ad existendum : quia Deus magis necessario existit, quām nos sumus id, quod essentialiter sumus, vt ostendam suo loco. Ad 3. Nihil derogat perfecto domino, quod Deus habet nostrarum essentialiarum, quod nequeat inuertere illas, faciendo vt non sumus id, quod essentialiter sumus : hoc enim est quid impossibile. Satis superque est ad perfectum earum dominium, quod Deus possit facere illas, aut non facere existentes, prout ipse libuerit. Ad 4. Ex eo, quod non possint ad Deo inuerti essentialia rerum modo dicto, nullatenus sequitur, possit non aliquam sine nutu libero Dei, atque adeò necessario existere. Cùm sit de essentiali ipsa vniuersitate rei à Deo distincte dependere à Deo in existendo, tanquam à causâ propria liberâ. Ad 5. Deus perfectè potest annihilare creaturas, hoc ipso, quod potest illas reducere ad nihilum existentiale ; quod enim rema-

Pharus Scient. Tm. I.

neant obiectiuè verè quiditatuiè, aut conditionatè, perfectæ annihilationi non obstat. Ad 6. Deus creatures produxit ex nihilo, tum quia produxit per creationem, non ex præsupposita materia : tum quia ante suam absolutam existentiam simpliciter erant nihil, tameti vero obiectiuè essent quiditatuiè, & conditionatè. Solum enim quod absolute existit, iuxta communem loquendi morem dicitur simpliciter esse ; cætera tantum cum limitatione, & addito. Ad 7. Pro toto esse etiam quidatatio, quod à Deo existentialiter accipimus, gratia ipsi à nobis agende sunt. Tameti; quod præscindendo ab existentia quiditatuiè sumus, quod sumus non sit materia idonea actionis gratiarum, quia oppositum est impossibile. Ad 8. Infinitum in actu, quod negant omnes, est rerum absolute existentium : Infinitum verò rerum pure possibilium, aut etiam sub conditione futurorum, quæ ex suo proprio conceptu vere sunt id, quod sunt, à nemine negari debet, vt suo loco videbimus. Ad 9. Quæ quoad existentiam absolutam opposita quoquo modo sunt, quoad quidatatem non sunt opposita, imo nec sunt, vt sic in subiecto existente : quia vt vere sit vnumquidque id, quod de suo est, citra existentiam nullo subiecto existente indiget. Ex quo patet, ne quoad quidatatem quidem esse in voluntate Christi Domini odium Dei, aut alia peccata ; sed quidquid de hoc sit, certè, vt non est indecens Christo Domino, quod eius voluntati præscindendo ab unione sint possibilia, imo & futura sub conditione multa, & grauissima peccata (quod nemo sine nota negare potest : quia alias Christus verus homo non est) ita multò minus erit indecens ipsi, quod talia peccata ex conceputu suo quiditatuiè sint id, quod sunt, vt ex se patet. Quod solum fert sententia nostra. Ex quibus omnibus aperte concluditur, quacumque ex illa in arguento facto tanquam absurdâ inferebantur, nihil omnino, bene intellecta, habere absurditatis.

Quarto arguitur. Radix contingentia creaturenum quoad existentiam est earum imperfectio, & 122 infinita distantia, quâ distant à perfectione Dei. Ergo tantumdem est dicendum de illis quoad existentiam. Tum ad perfectionem Dei spectat posse nolle efficaciter omne imperfectum, & à se infinitè distans quoad perfectionem. Ergo nullum est esse necessarium in creaturis, hoc enim Deus non posset efficaciter nolle. Hoc etiam argumentum ab obiectientibus, & ab omnibus est foliendum, iuxta dicta circa precedens. Probat enim, si quid probat, hanc veritatem *Petrus est homo*, & similes, quæ citra omne dubium important aliquid distinctum ab entitate Dei, contingentes esse. Deumque proinde efficaciter posse nolle, vt Petrus sit homo, quod est absurdum. Respondeo, admittendo radicem contingentia creaturenum quoad existendum esse earum imperfectionem, seu non infinitam perfectionem, de quo suo loco. Ex hoc tamen solum sequi, earum essentialia etiam esse contingentes in existendo, non item in essendo id, quod sunt. Deumque proinde posse efficaciter nolle, vt existant ; secus vt sint, quod de suo sunt. Nec ad perfectionem Dei pertinet, posse efficaciter nolle id, cuius contradictorium omnino est impossibile, vt patet. Aliud argumentum, quod hec loco adiungunt Recentiores ex eo detumptum, quod aëtus existendi ; & aëtus esendi non videntur diuersi, ex dictis circa secundum dilatum est.

123 Quinto arguitur. Tam necessaria veritas est hæc: existentia est existentia; vel: existentia est possibilis, quam hæc, & similes: Petrus est homo, vel: Petrus est possibilis; sed illa nō arguit in existentiā duo esse, aliud essentiale, aliud existentiale: nā de hoc idem veniret dicendum, & abiremus in infinitum. Ergo nec ceteræ. Hoc etiam argumentum iuxta dicta ab omnibus solendum eit. Respondeo pro omnibus concedendo maiorem, & negando minorem, ad cuius probationem dico: nos quidem in distinguendis formalitatibus existentia, & essentia in infinitum syncategorematice progrede posse, sicut & in multiplicandis ceteris quibilibus formalitatibus transcendentibus, prout saepè in superioribus dicitur est, deincepsque dicitur, atque ita in quāvis formalitate existentia, duas veritates invenire alteram quiditatiū, & alteram existentiālem. Videntes tamē intuitu totam rem cum suā existentiā identificatam, bifariam iudicant abolutè, idque circa omnem progressum, & indiuīlinū. Primo per iudicium huic simile: Res exigit. Secundo per iudicium huic simile: Res est res. Ex quibus primum ad sui veritatem petit, vt res existat: secundum non item.

124 Sexto denique arguitur. Veritas obiectiva huius obiecti: Chymera est impossibilis non identificatur cum chymera: ita enim fieret, vt duo extrema summe opposita, qualia sunt impossibilis, & necessarium re verā essent idem. Chymera namque est impossibilis, & eius impossibilitas est necessaria. Ergo nec cetera huiusmodi veritates necessariae identificantur cum rebus, quibus attribuiuntur, sed cum entitate Dei necessaria. En alia Recentiorum deceptio quibuldam praecedentium similis. Nego antecedens. Ad eius probacionem dico, impossibilitatem, & necessitatem, quas verē ex proprio conceptu, & secum identificatas habet chymera, nequamā esse extrema inter se opposita: quia prima est impossibilitas ad existendum: secunda necessitas ad effundum id, quod de suo est. Impossibilitas autem, & necessitas, vt inter se opponantur debent esse tales respectuā ad eundem actum, sive ad eundem statum, vt sunt necessitas, & impossibilitas eiusdem rei in existendo; necessitatisque, & impossibilitatis eiusdem rei in effundendo, quod est. Quomodo autem nihilominus possit excogitari chymera in impossibili, quæ ex suo intrinseco conceptu sit necessaria necessitate impossibilitatis opposita, inferius disp. 11. explicabimus. Cetera autem, que contra tentientiam nostram possent opponi, facile quisque diluet ex hac tenus dictis.

125 Caterum adnotare oportet ad extremum huius questionis, nos in eā tantum tractasse de statibus rerum quiditatiuo, & existentiali, absoluō, & conditionato realibus, & veris. Sunt tamen præterea totidem similes status suppositiū, à nostroque intellectu oriundi, prout cognoscente per species alienas, ad quos nonnullæ pertinent veritates, que licet fundamentum habeant in rebus ad aliquod spectans predictorum statuum realium, prout tamen à nobis concepiuntur, & iudicantur à cognoscentibus per proprias species, neque conceptibiles, neque indicabiles sunt. Sieque suppositiū quendam statum in mente nostra obiectuē sortiri censemur, prout speciatim explicabimus q.4. vbi de huiusmodi suppositiū statibus commodius dicetur, quidquid scit, dictuque dignum fuerit.

QVÆSTIO II.

*Quid sit status rerum vagus, seu disiunctius,
Et quo: uplex?*

Q Vandoquidem status rerum, de quibus in p̄se sente disp. tractamus, ab earum veritatis obiectiū nihilo differunt, vt q.1. sub initium statutum est: status rerum vagus, seu disiunctius ab earum veritatis obiectiū vagis, seu disiunctiū nihilo differet. Dicuntur autem veritates vagæ seu disiunctiū, quæ non determinatæ; sed vagæ, seu sub disiunctione iudicanda veniunt, vt sunt haec: *Aliquis homo loquitur*, seu: *Hic homo vel ille, vel alter loquitur*. Aliquid ex extremis contradictionis exigit; seu unum vel alterum ex extremis contradictionis exigit; & cetera huiusmodi. Nec aliter melius, quām per exempla sunt termini isti explicabiles, seu definibiles, cū sint ex notissimis.

Vt autem aliqua veritas obiectiva, seu, quod in idem recedit, aliqua propositio obiectiva vaga, seu disiunctiū sit, sat est, quod aliquis terminus eius vagæ, seu disiunctiū sumatur, sive ille sit categoricus, sive syncategorematicus, & sive ex parte subiecti, sive ex parte praedicti positum sit, quantum reliqui omnes accipiuntur determinatæ, vt satis ex se notum est. Per exemplū declaratur. Ista enim omnes veritates vagæ seu disiunctiū censenda sunt. *Aliquis homo est possibilis*: *Aliquis hominis anima est possibilis*: *Petrus est aliquis homo*: *Petrus est filius aliius hominis*: *Vestis facta a Petro*, vel *Ioanne est bona*: *Petrus habet vestem factam a Petro*, vel *Paulo*: *Necessarium est*, *Petrum producere aliquam actionem*; sive: *Aliqua alio est necessaria*, vt *producatur Petrus*. Quod quidem perinde habet locum in propositionibus obiectiū hypotheticis, atque in categoricis, tum incomplexis, tum complexis, iuxta dicenda, vt etiam est notum. Quod sit autem terminus categoricus, quid syncategorematicus, & quid subiectum, quid prædicatum propositionis obiectiū, Logicis cunctis est notissimum, ex dictisque in superioribus, dicendisque in sequentibus, amplius notelet.

Porro veritas obiectiva vaga, seu disiunctiū duplex imprimis est. Altera necessaria, quæ prorsus est indefectibilis, vt: *Aliquis homo est possibilis*; *Petrus existit*, vel non existit. Altera contingens, quæ defectibilis est, vt: *Aliquis homo loquitur*; *Petrus*, vel *Ioannes ambular*. Necessaria autem rursus est duplex. Altera, cuius vel omnia extrema, vel corum aliquod seorsim, & determinatæ sumpta necessaria sunt, vt: *Aliquis homo est possibilis*: *Deus, vel Petrus existit*. Prioris namque omnia extrema; nempe: *Hic homo est possibilis*: *Ille homo est possibilis* &c. seorsim, & determinatæ sunt necessaria; posterioris autem illud tantum: *Deus existit*. Altera, cuius omnia extrema seorsim, & determinatæ sumpta contingentes sunt, vt: *Petrus, vel Petri negatio existit*, sive: *Petrus existit*, vel non existit. Quamvis enim est necessarium, Petrum existere, vel non existere; at Petrum existere seorsim contingens est, similiterque Petrum non existere.

Deinde veritas obiectiva vaga, seu disiunctiū sumpta viuēre triple est. Alia, cuius omnia extrema seorsim & determinatæ sumpta sunt vera, vt: *Petrus, vel Ioannes est possibilis*; *Petrus, vel Ioannes loquitur*, supposito, quod uterque loquatur) Verū quippe est seorsim, & determinatæ, Petru esse possibilem, similiterque, Ioannem esse possibilem. Tum in casu positivo, Petrum loqui, & Ioannē loqui.

Alia